ਐਮ/ਐਸ. ਇੰਡਸਿਲ ਹਾਈਡ੍ਰੋ ਪਾਵਰ ਅਤੇ ਮੈਂਗਨੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ
ਬਨਾਮ
ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ
(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 9845-9846 ਦੇ 2016)
ਸਤੰਬਰ 06, 2021

[ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ ਅਤੇ ਵਿਨੀਤ ਸਰਨ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਬਿਜਲੀ: ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈਡਲ ਯੋਜਨਾਵਾਂ - ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਰਾਇਲਟੀ - ਮੰਗ ਦੀ ਗਈ - ਤੱਥਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਕੈਪਟਿਵ ਪਾਵਰ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਕਾਈ ਲਈ ਕੈਪਟਿਵ ਜਨਰੇਸ਼ਨ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਹਾਈਡ੍ਰੋ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 14 ਨੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਰਾਇਲਟੀ ਚਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਖਪਤ ਲਈ ਵ੍ਹੀਲਿੰਗ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਰ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦਾ ਵੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਹਾਈਡਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਰਿਲੀਜ਼ ਦੇ ਪਾਣੀ ਜਾਂ ਰਾਇਲਟੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਮੰਗੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਅਸਵੀਕ□ਤੀ - ਅਪੀਲ ਤੇ, ਫੈਸਲਾ: ਨਿਜੀ ਇਕਾਈਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਲਾਭ ਲਈ ਉਚਿਤ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ - ਚੂੰਕਿ ਨਿਜੀ ਇਕਾਈ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਮੂਲਧਨ ਖਰਚ ਅਤੇ ਢਾਂਚਾਗਤ ਸੁਵਿਧਾ ਤੋਂ ਲਾਭ ਮਿਲੇਗਾ, ਇਸ ਲਾਭ ਲਈ ਕੁਝ ਉਚਿਤ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਸਵਾਭਾਵਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਲਗਾਏ ਜਾਣਗੇ - ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਸੇ ਨੀਤੀ ਅਧੀਨ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਇਕਾਈਆਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਸੀ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀਪੂਰਨ, ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਅਨੁਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰਾਇਲਟੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸਦਾ ਸਿੱਧਾ ਸੰਬੰਧ ਉਸ ਲਾਭ ਜਾਂ ਸੁਵਿਧਾ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਗ੍ਰਾਂਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਬਨਾਮ ਟੈਕਸ ਜੋ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਲਾਭ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਅਧੀਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਜੋ ਵੀ ਨਾਮਕਰਣ ਹੋਵੇ, ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਰਿਲੀਜ਼ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਸੀਪੀਪੀਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਮਾਣੇ ਗਏ ਸੁਖ ਲਈ ਸੀ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ।
ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਫੈਸਲਾ: 1.1 ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਦੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਥਾਂ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੂਜ਼ਹਿਯਾਰ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਕੱਕੜ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਵੱਲ ਮੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਮੂਜ਼ਹਿਯਾਰ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਦੇ "ਟੇਲ ਰੇਸ" ਲਾਭ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਥਿਰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੱਕੜ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਦਰਿਆ ਵਿੱਚ ਵਹਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ। ਕੱਕੜ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ 50 ਐਮ.ਡਬਲਿਊ. ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਦੀ 12 ਐਮ.ਡਬਲਿਊ. ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ, ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਉੱਚਾਈ ਤੇ ਸਥਿਤ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਾਲੇ ਪਾਵਰਹਾਊਸ ਲਈ ਹੋਵੇ, ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਦੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਨਿਰੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਘੱਟ ਉੱਚਾਈ ਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਜਲਾਸ਼ਯ ਅਨੈਯਰੰਕਲ ਡੈਮ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਪਾਣੀਆਰ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ 32 ਐਮ.ਡਬਲਿਊ. ਹੈ। ਪਾਣੀਆਰ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪਾਣੀ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲੰਘਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਦੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ 21 ਐਮ.ਡਬਲਿਊ. ਹੈ। ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਦੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਥਾਂ ਇਸ ਲਈ ਨਿਰੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 31, 32]

1.2 ਰਿਕਾਰਡ ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਤੱਥ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਨੀਤੀ ਦੇ ਕਲਾਜ 14 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੇ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ ਇਹ ਗਣਨਾ ਅਤੇ

ਹਿਸਾਬ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 33]

1.3 ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਅਤੇ ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨੀਤੀ ਸਮੇਤ ਕਲਾਜ 14 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਅਤੇ ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਦੋਵੇਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਅਵਗਤ ਸਨ ਕਿ ਖਾਸ ਥਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਕਲਾਜ 14 ਦੇ ਸਮਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਲਾਜ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ, ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਨੀਤੀ ਦੇ ਕਲਾਜ 14 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 34][171-ਏ-ਬੀ]

1.4 ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦਾਖਲ ਹੋਈ ਹੈ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਕਪਾਸੜ, ਅਨੁਚਿਤ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ, ਜਿੱਥੇ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਕੋਲ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਘੱਟ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ, ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਸੈਂਟਰਲ ਇਨਲੈਂਡ ਵਾਟਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਮਝੌਤੇ ਲੰਬੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਨ ਜਿੱਥੇ CUMI ਅਤੇ INDSIL ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ CUMI ਅਤੇ INDSIL ਇੱਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਨ ਘੱਟ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਇੰਨੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਨ ਕਿ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਹਾਲਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, CUMI ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾ 14 ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਕਲਾਜ਼ 14 ਦੀ ਜੋ ਕਿ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਸਬੰਧਤ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ/ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨੀ. [ਪੈਰਾ 40][173-E-G]

1.5 ਨੀਤੀ ਨੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਲਾਭ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਇਕਾਈਆਂ ਜਾਂ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਰਹੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਨੀਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਡੈਮਾਂ ਅਤੇ ਜਲਾਸ਼ਯਾਂ ਨੂੰ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਵਾਧੂ ਲਾਭ ਜਾਂ ਫਾਇਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਕਾਈਆਂ ਰਾਹੀਂ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਫਾਇਦਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਸੇ ਨਿਜੀ ਇਕਾਈ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਲਈ ਚਾਰਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ। ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਰਤ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਅਨੁਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਚੂੰਕਿ ਨਿਜੀ ਇਕਾਈ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੂੰਜੀ ਖਰਚ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਤੋਂ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਸ ਲਾਭ ਲਈ ਕੁਝ ਉਚਿਤ ਚਾਰਜ ਸਵਾਭਾਵਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੀ ਨੀਤੀ ਅਧੀਨ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਸੀਯੂਐਮਆਈ ਅਤੇ ਆਈਐਨਡੀਐਸਆਈਐਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਇਕਾਈਆਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਨੀਤੀ ਦੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਧਾਰਾ 14 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਸ ਲਈ, ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 42]

1.6 ਗੁਣਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕੈਪਿਵ ਪਾਵਰ ਉਤਪਾਦਕ (CPPs) ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਪਾਵਰ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰ (IPPs) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਸੀਪੀਪੀ ਸਵੈ-ਖਪਤ ਲਈ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, CUMI ਅਤੇ INDSIL ਦੋਵੇਂ ਖਪਤ ਲਈ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਜਾਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਕਾਈਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ, ਜੇਕਰ ਕੁਝ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਲੋੜਾਂ, ਵਾਧੂ ਜਾਂ ਵਾਧੂ ਬਿਜਲੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਵਰਤੋਂ ਹੋਵੇਗੀ ਸਵੈ ਖਪਤ ਹੋਣਾ. ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਆਈਪੀਪੀ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਸਵੈ ਖਪਤ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਬੋਰਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ। ਦ ਆਈਪੀਪੀਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਗਰਿੱਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਵਾਂਗ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਜਨਰੇਟਿੰਗ ਯੂਨਿਟਾਂ ਜਾਂ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਸਪਲਾਈ ਵੱਲ ਚਾਰਜ ਹੋਣੇ ਸਨ ਸੀਪੀਪੀਜ਼ ਅਤੇ ਆਈਪੀਪੀਜ਼ ਲਈ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਆਮ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਈ.ਪੀ.ਪੀਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ

ਬਿਜਲੀ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਧੂ ਬੋਝ ਪਏਗਾ ਜਾਂ ਪਾਣੀ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤਕ ਤੱਤ ਵੱਲ ਲੋਡ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਤ, ਜੇਕਰ ਬੋਰਡ ਨੇ ਧਾਰਾ 14 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਸਾਰੇ IPPs ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨੀਤੀ, ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ ਪੱਖਪਾਤੀ ਭੇਦ ਜਾਂ ਵਰਗੀਕਰਨ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਵਾਧੂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਤਰਕ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਬੋਝ. ਕਿਉਂਕਿ ਸੀ.ਪੀ.ਪੀਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਿਜਲੀ ਸਵੈ ਖਪਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਾਉਣ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਆਮ ਖਪਤਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅੰਤਮ ਜਾਂ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬੋਝ। ਦ ਅਜਿਹੇ ਭੇਦ ਜਾਂ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ CUMI ਅਤੇ INDSIL ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਜਾਂ ਤਰਕਹੀਣ, ਵਰਗੀਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਗਠਜੋੜ ਸੀ ਜਾਂ 'ਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬੋਝ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਆਮ ਖਪਤਕਾਰ. ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਪੁਰਦਗੀ, ਯੋਗਤਾ ਰਹਿਤ ਅਤੇ ਹੈ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। [ਪੈਰਾ 44][176-C-H]

1.7 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਸ਼ਾਹਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਰਾਇਲਟੀ ਜਾਂ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਲਾਉਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਜਾਂ ਜਨਮ ਨੀਤੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਰਾਇਲਟੀ ਜਾਂ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਜਬਰੀ ਵਸੂਲੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਪਿੱਛੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਬੋਰਡ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਤੇ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਰਾਇਲਟੀ ਜਾਂ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦਾ ਜਨਮ ਸੰਬੰਧਿਤ ਠੇਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੋਰਡ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 45, 46]

1.8 'ਰਾਇਲਟੀ' ਦੀ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਉਸ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦੇ ਆਨੰਦ ਲਈ ਗ੍ਰਾਂਟੀ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦਾ ਜਨਮ ਉਸ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਗ੍ਰਾਂਟਰ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਂਟੀ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਟੈਕਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜੋ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਲਾਭ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲਾਭ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਧੀਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਰਾਇਲਟੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਾਂਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੁਵਿਧਾ ਜਾਂ ਲਾਭ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਸੰਬੰਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਵੀ ਨਾਮਕਰਣ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਰਿਲੀਜ਼ ਲਈ ਚਾਰਜ਼ ਇੰਡਸਿਲ ਅਤੇ ਕਮੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੁਵਿਧਾ ਲਈ ਸਨ। ਇੰਡਸਿਲ ਅਤੇ ਕਮੀ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਪਾਣੀ ਦਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਰਿਲੀਜ਼ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਸ ਲਾਭ ਜਾਂ ਸੁਵਿਧਾ ਲਈ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਹੁੰਚੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤੇ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਦੇ ਦੇਣ ਲਈ ਚਾਰਜ਼ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ। ਅਜਿਹੇ ਚਾਰਜ਼, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਸਨ। [ਪੈਰਾ 54]

1.9 ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਵਸੂਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਟੈਕਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਅਤੇ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਸੀ। ਇਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਾਫ ਅਤੇ ਸਧਾਰਨ ਅਨੁਬੰਧਕ ਸੰਬੰਧ ਸੀ ਅਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਮੀ ਅਤੇ ਇੰਡਸਿਲ ਵੱਲੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ।[ਪੈਰਾ 55, 56]

ਕੇਂਦਰੀ ਅੰਤਰਦੇਸ਼ੀ ਜਲ ਆਵਾਜਾਈ ਨਿਗਮ ਬਨਾਮ ਬ੍ਰੋਜੋ ਨਾਥ ਗੰਗੂਲੀ (1986) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 156 : [1986] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 278; ਆਈਕਾਮ ਟੈਲੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੀਵਰੇਜ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਅਨੁਸਾਰ: (2019) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 401 : [2019] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 984; ਪਾਇਓਨੀਅਰ ਅਰਬਨ ਲੈਂਡ ਅਤੇ ਇੰਫਰਾਸਟ੍ਰਕਚਰ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਗੋਵਿੰਦਨ ਰਾਘਵਨ (2019) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 725 : [2019] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1169; ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੈਲਵੇਸ਼ਨ ਆਰਮੀ, ਪੱਛਮੀ ਭਾਰਤ ਖੇਤਰ (1975) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 509 : [1975] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 475; ਐਸ.ਕੇ. ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2009) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 357 : [2009] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1080; ਏ.ਐਲ. ਕਲਰਾ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਤੇ ਉਪਕਰਣ ਨਿਗਮ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (1984) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 316 : [1984] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 646; ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਔਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਨਿਗਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਡਾਇਮੰਡ ਅਤੇ ਜੈਮ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2013) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 470 : [2013] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 331; ਹਿੰਗਿਰ-ਰਾਮਪੁਰ ਕੋਲ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ

ਓੜੀਸਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [1961] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 537 47; ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕੇਸੋਰਮ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ (2004) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 201 : [2004] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 564; ਇੰਡੀਆ ਸੀਮੈਂਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ (1990) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 12 : [1989] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 692; ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਅੰਬੂਜਾ ਸੀਮੈਂਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2005) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 499 : [2005] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 684; ਜਿੰਦਲ ਸਟੇਨਲੈਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2017) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 : [2016] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1; ਮਿਨਰਲ ਏਰੀਆ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਥਾਰਿਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਟੀਲ ਅਥਾਰਿਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ (2011) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 450 : [2011] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 19; ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿਆਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਰਮ ਚੰਦ ਥਾਪਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (1995) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 166 : [1995] 4 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 53; ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੋਸ਼ਨ ਪਿਕਚਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (1999) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 150 : [1999] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 875 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਹਵਾਲਾ

[1986] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 278 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 26

[2019] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 984 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 26

[2019] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1169 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 26

[1975] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 475 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 37

[2009] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1080 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 37

[1984] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 646 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 41

[2013] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 331 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 43

[1961] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 537 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 47

[2004] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 564 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 48

[1989] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 692 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 48

[2005] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 684 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 49

[2016] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 50

[2011] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 19 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 51

[1995] 4 ਸਪਲਾਈ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 53 ਪੈਰਾ 51 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1999] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 875 ਪੈਰਾ 53 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 9845-9846 ਦੇ 2016।

03.04.2014 ਨੂੰ ਕੇਰਲ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਰਨਾਕੁਲਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਡਬਲਿਊ.ਏ. ਨੰਬਰ 1345 ਦੇ 2013 ਅਤੇ ਡਬਲਿਊ.ਏ. ਨੰਬਰ 18 ਦੇ 2014।

ਨਾਲ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 9847-9850 ਦੇ 2016

ਸੀ.ਏ. ਸੁੰਦਰਮ, ਵੀ. ਗਿਰੀ, ਜੋਸਫ ਕੋਡੀਅਨਾਤਰਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅਨੰਦ ਸੁਕੁਮਾਰ, ਭੂਪੇਸ਼ ਕ੍ਰ. ਪਾਠਕ, ਐਸ. ਸੁਕੁਮਾਰਨ, ਮਿਸ. ਰੋਹਿਣੀ ਮੁਸਾ, ਅਰਜੁਨ ਸਿੰਘ, ਜ਼ਾਫਰ ਇਨਾਯਕ, ਮਿਸ. ਮੀਰਾ ਮਾਥੁਰ, ਅਮਿਤ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਆਰ. ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਪੀ.ਵੀ. ਸੁਰੇਂਦਰਨਾਥ, ਜੈਦੀਪ ਗੁਪਤਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸੀ. ਕੇ. ਸਾਸੀ, ਮਿਸ. ਲੇਖਾ ਸੁਧਾਕਰਨ, ਮਿਸ. ਨਯਨਤਾਰਾ ਰੌਏ, ਅਬਦੁੱਲਾ ਨਸੀਹ ਵੀ.ਟੀ., ਪੀ. ਵੀ. ਦਿਨੇਸ਼, ਮਿਸ. ਸਿੰਧੂ ਟੀ.ਪੀ., ਮੁਕੁੰਦ ਪੀ. ਉੰਨੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

1. ਐਮ/ਐਸ ਇੰਡਸਿਲ ਹਾਈਡ੍ਰੋ ਪਾਵਰ ਅਤੇ ਮੈਂਗਨੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਇਸਨੂੰ "ਇੰਡਸਿਲ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਵੱਲੋਂ ਪਸੰਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 9845-9846 ਦੇ 2016 ਅਤੇ ਕਾਰਬੋਰੰਡਮ ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਇਸਨੂੰ “ਸੀਯੂਐਮਆਈ” ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਵੱਲੋਂ ਪਸੰਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 9847-9850 ਦੇ 2016 ਕੇਰਲ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਰੁੱਧ ਇੰਡਸਿਲ ਅਤੇ ਸੀਯੂਐਮਆਈ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਸੰਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲਿਖਤੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1345 ਅਤੇ 1355 ਦੇ 2013 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ 03.04.2014 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਹਨ।

2. 07.12.1990 ਨੂੰ, ਸਰਕਾਰ2$_{SUPERSCRIPT}$ ਨੇ ਜੀ.ਓ.(ਐਮ.ਐਸ)ਨੰਬਰ 23/90/ਪੀ.ਡੀ. (ਨੀਤੀ, ਛੋਟੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ) ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਨੀਤੀ ਬਣਾਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਉੱਤੇ ਹਾਈਡਲ ਸਕੀਮਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਨੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਾਈਡਲ ਸਕੀਮ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ, ਸੰਚਾਲਨ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਵ ਸਬੰਧੀ ਮਾਮਲੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ ਕੇਰਲ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅਰਨਾਕੁਲਮ ਵਿੱਚ।

ਕੇਰਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕੇਰਲ ਦਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।]

ਸਰਕਾਰ/ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ। ਨੀਤੀ ਦੇ ਧਾਰਾ 2, 14 ਅਤੇ 15 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਨ: -

"2. ਨਿੱਜੀ ਏਜੰਸੀਆਂ/ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਉਪਕ੍ਰਮਾਂ ਨੂੰ ਛੋਟੀ/ ਮਿੰਨੀ/ ਮਾਈਕ੍ਰੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀਆਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹਾਈਡਲ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ, ਸੰਚਾਲਨ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਵ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰ/ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। (ਭਾਰਤੀ ਬਿਜਲੀ ਐਕਟ, 1910. ਬਿਜਲੀ (ਸਪਲਾਈ) ਐਕਟ, 1948, ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ)।

14. ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਰਾਜਸੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਡਿਊਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ/ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਛੋਟੀ/ ਮਿੰਨੀ/ਮਾਈਕ੍ਰੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ, ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਜਲਾਸ਼ਯਾਂ ਦੇ ਸਟੋਰੇਜ ਲਾਭਾਂ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਬਿਜਲੀ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਟੇਲਰੇਸ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ, ਖਾਸ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲਡ ਰਿਲੀਜ਼ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਘਟਕ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਟੈਰਿਫ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਬੋਰਡ ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਜੋ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਯੋਜਨਾ ਤੋਂ ਉਤਪਾਦਿਤ ਊਰਜਾ ਲਈ ਕੰਟਰੋਲਡ ਰਿਲੀਜ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਾਧੂ ਲਾਭ ਦੇ ਲਈ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਣੀ ਦੇ ਰਾਜਸੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਲਾਵਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇ ਕੋਈ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਹਰੇਕ ਯੋਜਨਾ ਲਈ ਟੈਰਿਫ ਸਟੋਰੇਜ/ਕੰਟਰੋਲਡ ਰਿਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

15. ਪਾਣੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ, ਫਾਰਮੂਲਾ BH-Power in KW ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ Q Nl/Sec ਵਿੱਚ ਅਤੇ H ਨੈੱਟ ਹੈੱਡ ਮੀਟਰ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

3. ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋ ਮਿਨਰਲਜ਼ ਦੀ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਨੇ ਰਾਜ ਨਾਲ "ਮਾਨਿਯਾਰ ਹਾਈਡਲ ਯੋਜਨਾ" ਦੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਕੱਕੜ ਨਦੀ ਦੇ ਬੇਸਿਨ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ 18.01.1991 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਨੇ ਕੱਕੜ ਨਦੀ 'ਤੇ 12 ਐਮ.ਡਬਲਿਊ ਸਮਰੱਥਾ ਵਾਲੀ ਮਾਨਿਯਾਰ ਹਾਈਡ੍ਰੋ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਕਾਈਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਕੈਪਟਿਵ ਜਨਰੇਟਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਜ਼ਨਾ ਕੀਤੀ। 18.05.1991 ਨੂੰ ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਸਮਝੌਤਾ), ਜਿਸ ਨੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੀਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ "ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਥੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ"।

ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 8 ਅਤੇ 14 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਨ:-

“8. ਮਾਨਿਯਾਰ ਹਾਈਡ੍ਰੋ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤੋਂ ਊਰਜਾ ਜੋ ਕੇ.ਐਸ.ਈ.ਬੀ. ਗ੍ਰਿਡ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਵੇਰਵੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਮੀਟਰਿੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ (ਕੇ.ਐਸ.ਈ.ਬੀ. ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੈਲੀਬ੍ਰੇਟ ਕੀਤੇ ਮੀਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ) ਅਤੇ ਇਸ ਊਰਜਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਘੱਟ ਬਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵ੍ਹੀਲਿੰਗ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਅਤੇ ਟੀ ਐਂਡ ਡੀ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਥਾਪਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਈ.ਬੀ.ਟੀ. ਟਰਮੀਨੇਟ 'ਤੇ ਮੁਫਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਐਲ.ਟੀ. ਲਾਈਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪਲਾਈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲੀਜ਼ੀ ਅਤੇ ਵ੍ਹੀਲਿੰਗ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਲਈ ਛੋਟ ਹੋਰ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕੇਐਸਈਬੀ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਜੇਕਰ ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਦੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਊਰਜਾ ਇੱਕ ਲੇਖਾ ਵਰ੍ਹੇ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਵਾਧੂ ਊਰਜਾ ਨੂੰ ਕੇਐਸਈਬੀ ਗ੍ਰਿਡ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਵਾਧੂ ਊਰਜਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਊਰਜਾ ਕੇਐਸਈਬੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਜਾਂ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਗ੍ਰਿਡ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਗਈ ਊਰਜਾ ਦਾ ਲੇਖਾ ਅਤੇ ਕੇਐਸਬੀ ਦੁਆਰਾ ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਨੂੰ ਜਾਂ ਕੇਰਲਾ ਵਿੱਚ ਪਲੱਕਡ, ਕੋਰੱਟੀ ਅਤੇ ਕਲਾਮਾਓਰੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਊਰਜਾ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਸਾਲਾਨਾ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੁਲਝਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਾਲ ਨੂੰ 1 ਜੁਲਾਈ ਤੋਂ 30 ਜੂਨ ਤੱਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

...

14. ਪਾਣੀ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਰਾਇਲਟੀ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ/ਕੇਐਸਬੀ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਡਿਊਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਕੇ.ਐਸ.ਈ.ਬੀ. ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ

ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮਾਨਿਯਾਰ ਹਾਈਡ੍ਰੋ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.ਡੀ. ਦੇ ਮਾਨਿਯਾਰ ਸਿੰਚਾਈ ਡੈਮ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਹੈੱਡਵਰਕਸ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਐਸਈਬੀ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੂਜ਼ਹਿਆਰ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਰਿਲੀਜ਼ ਨਾਲ ਖਿਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਰਿਲੀਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਲਾਭ ਦੇ ਲੇਖੇ ਲਈ, ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਨੂੰ ਕੇਐਸਬੀ ਨੂੰ ਸਕੀਮ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਊਰਜਾ ਲਈ ਲਾਗਤ ਘਟਕਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਪਾਣੀ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਾਇਲਟੀ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਰਿਲੀਜ਼ ਲਈ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਅਤੇ ਪਾਣੀ 'ਤੇ ਰਾਇਲਟੀ, ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਊਰਜਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਊਰਜਾ ਇਕਾਈ ਲਈ ਈ.ਐਚ.ਟੀ. ਉਪਭੋਗੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਮੇਂ ਲਈ ਊਰਜਾ ਟੈਰਿਫ ਦਰ ਦਾ ਦਸ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕੇ.ਐਸ.ਈ.ਬੀ. ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

4. 1994 ਵਿੱਚ ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਵੱਲੋਂ 22 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਤਦ ਤੋਂ ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

5. ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਦਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਰਖਾਨਾ ਹੈ ਜੋ ਫੈਰੋ ਐਲੋਇਜ਼ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ।

6. ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਨੇ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਹਾਈਡਲ ਯੋਜਨਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਅਤੇ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 08.04.1994 ਨੂੰ ਬੋਰਡ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੀ:-

"i) ਪਾਣੀ 'ਤੇ ਰਾਜਸਵ ਵਸੂਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ – ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਿੰਚਾਈ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਬਿਨੈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਿੱਥੇ ਪਾਣੀ ਉਸੇ ਬੇਸਿਨ ਵਿੱਚ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਖਪਤਕਾਰੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਸੈੱਸ ਜਾਂ ਰਾਜਸਵ ਨਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ।"

7. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਵਿਚਕਾਰ 30.12.1994 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ (ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਸਮਝੌਤਾ, ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ) ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ "ਕੁਥੁੰਗਲ ਫੇਜ਼ I ਅਤੇ II ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ" ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਇਡੁੱਕੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ 21 ਐਮ.ਡਬਲਿਊ. ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੈੱਟ ਅੱਪ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਸਮਝੌਤਾ ਨੇ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ "ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨਗੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਥੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।" ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 10 ਅਤੇ 19 ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਸਨ: -

"10. ਕੁਥੁੰਗਲ ਫੇਜ਼ I ਅਤੇ ਫੇਜ਼ II ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤੋਂ ਊਰਜਾ ਜੋ ਕੇ.ਐਸ.ਈ.ਬੀ. ਗ੍ਰਿਡ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਹਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਉਸਨੂੰ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਮੀਟਰ ਦੁਆਰਾ (ਕੇ.ਐਸ.ਈ.ਬੀ. ਦੁਆਰਾ ਕੈਲੀਬ੍ਰੇਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੀਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ) ਮਾਪੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਊਰਜਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਘੱਟ 12% (ਬਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਵ੍ਹੀਲਿੰਗ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਅਤੇ ਟੀ & ਡੀ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਐਮ/ਐਸ. ਸਨ ਮੈਟਲਸ & ਐਲੋਇਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ, ਕਾਂਜੀਕੋਡ, ਪਾਲਘਾਟ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਥਾਪਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਈ.ਐਚ.ਟੀ. ਟਰਮੀਨਲਜ਼ 'ਤੇ ਮੁਫਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਜੇ ਕੰਪਨੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਕੇ.ਐਸ.ਈ.ਬੀ. ਦੁਆਰਾ ਬੈਂਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੇ.ਐਸ.ਈ.ਬੀ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੈਂਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਊਰਜਾ ਦਾ 1% (ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਆਪਣੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਇਕੱਠਾ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਵ੍ਹੀਲਿੰਗ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਵਿਤਰਣ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗਾ।

...

19. ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਣੀ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਸੈੱਸ/ ਰਾਇਲਟੀਆਂ ਤੈਅ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਨਾਲ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਟੈਕਸ/ ਡਿਊਟੀਆਂ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

8. ਜੂਨ, 2001 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੌਰਾਨ ਲਾਗਤ ਰੁ.50 ਕਰੋੜ ਰਹੀ, ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਨੇ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜੋ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਲਈ ਗਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

9. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਅਤੇ ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਨੂੰ ਕੈਪਟਿਵ ਪਾਵਰ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰਜ਼ (ਸੀ.ਪੀ.ਪੀ.) ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦ ਪਾਵਰ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰਜ਼ (ਆਈ.ਪੀ.ਪੀ.) ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜੋ ਆਪਣੇ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

10. 11.10.2002 ਨੂੰ, ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਸਸਕਤ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜੋ ਕਿ ਜੀ.ਓ. ਦੀ ਮਿਤੀ 5.9.2002 ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸੀ.ਪੀ.ਪੀ.ਜ਼ ਨੂੰ ਊਰਜਾ ਨੂੰ ਵ੍ਹੀਲਿੰਗ ਵਿੱਚ ਟਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਵੰਡ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਸੀ ਪਰ ਪਾਣੀ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਰਾਇਲਟੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਨਿਪਟਿਆ ਗਿਆ। ਇਹਨਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਸੀ: -

“ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇ ਤੀਜੇ ਪੇਪਰ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਜੀ.ਓ. ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸਸਕਤ ਕਮੇਟੀ, ਕੇ.ਐਸ.ਈ.ਬੀ. ਦੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਮਿੰਨੀ ਹਾਈਡਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ, ਆਪਣੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ 5.9.02 ਅਤੇ 12.09.02 ਨੂੰ ਛੋਟੇ ਹਾਈਡਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਲੈਣ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਛੋਟੇ ਹਾਈਡਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਕੈਪਟਿਵ ਉਪਭੋਗਤਾਓਂ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਪਾਵਰ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰਜ਼ ਸਮੇਤ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਉਦਯੋਗਾਂ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾਣ ਚਾਹੀਦੇ ਅਤੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ:-

1. ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਉਦਯੋਗਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਭਾਰੀ ਖਪਤ ਵਾਲੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਛੋਟੇ ਹਾਈਡਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

2. ਕੇ.ਐਸ.ਈ.ਬੀ. ਨੂੰ ਵ੍ਹੀਲਿੰਗ ਊਰਜਾ ਤੋਂ ਉਤਪਾਦਨ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਕੈਪਟਿਵ ਪਾਵਰ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰਜ਼ (ਸੀ.ਪੀ.ਪੀ.ਜ਼) ਦੇ ਖਪਤ ਬਿੰਦੂ ਤੱਕ ਟੀ & ਡੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਛੋਟ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਜੋ ਕਿ ਜੀ.ਓ. (ਐਮ.ਐਸ) ਨੰਬਰ 23/90/ਪੀ.ਡੀ. ਦੀ ਮਿਤੀ 7.12.90 ਦੀ ਧਾਰਾ (9) ਅਨੁਸਾਰ 10% ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

3. ਕੇ.ਐਸ.ਈ.ਬੀ. ਨੂੰ ਵ੍ਹੀਲਿੰਗ ਚਾਰਜਜ਼ ਜੋ ਕਿ ਜੀ.ਓ. (ਐਮ.ਐਸ ਨੰਬਰ 23/90/ਪੀ.ਡੀ. ਦੀ ਮਿਤੀ 7.12.90 ਦੀ ਧਾਰਾ (9) ਅਨੁਸਾਰ 2% ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਨੂੰ 5% ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇ।” ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

11. ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜੀ.ਓ. ਦੀ ਮਿਤੀ 16.1.2003 ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਪੀ.ਪੀਜ਼ ਅਤੇ ਆਈ.ਪੀ.ਪੀਜ਼ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੀ.ਪੀ.ਪੀਜ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੋਧੇ ਗਏ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ: -

“…… ਜੀ.ਓ. (ਐਮ.ਐਸ) 23/90/ਪੀ.ਡੀ. ਮਿਤੀ 7.12.1990 ਅਨੁਸਾਰ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਛੋਟੇ ਹਾਈਡਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਚੂੰਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਨਿੱਜੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਸੋਧੇ ਗਏ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਜਲਾਸ਼ਯਾਂ ਅਤੇ ਟੇਲਰੇਸ ਤੋਂ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਬਿਜਲੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੇ.ਐਸ.ਈ.ਬੀ. ਬੋਰਡ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।”

ਸੀ.ਪੀ.ਪੀਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਰਾਜਸਵ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਆਈ.ਪੀ.ਪੀਜ਼ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

"…15. ਪਾਣੀ ਸੈੱਸ: ਪਾਣੀ ਸੈੱਸ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ, ਇਹ ਟੈਰਿਫ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਏਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਨਿਵੇਸ਼ਕ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

12. ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਅਤੇ ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਨੇ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਖਪਤ ਲਈ ਵ੍ਹੀਲਿੰਗ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। 1994 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਪ੍ਰੈਲ 2003 ਤੱਕ, ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਨੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਕਲਾਜ਼ 14 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਦਰ 'ਤੇ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦਾ ਵੀ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮਈ 2003 ਵਿੱਚ, ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਨੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ, ਹੋਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਵਾਂਗ, ਅਜਿਹੇ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਅਤੇ ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਤੋਂ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਪਾਣੀ ਲਈ ਰਾਜਸਵ/ਲਾਗਤ ਭਾਗ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਸਥਾਨਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਬਹਾਅ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:-

ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ.: ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੂਜ਼ਿਹਿਯਾਰ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਤੋਂ ਬਹਿ ਰਹੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਕੱਕੜ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ (50 ਐਮ.ਡਬਲਿਊ) ਲਈ ਮੋੜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਮੂਜ਼ਿਹਿਯਾਰ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਦੇ "ਟੇਲ ਰੇਸ" ਲਾਭ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੱਕੜ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਦਰਿਆ ਵਿੱਚ ਵਹਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੰਚਾਈ ਅਤੇ ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਦੇ ਮਾਨਿਯਾਰ ਹਾਈਡ੍ਰੋ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ.: ਅਨੈਯਰੰਕਲ ਡੈਮ, ਕੇਰਲ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਡੈਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, 1960 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ 32 ਐਮ.ਡਬਲਿਊ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਾਲਾ ਪਾਨੀਯਾਰ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੁਥੁੰਗਲ ਅਨੈਯਰੰਕਲ ਡੈਮ (ਉੱਚੇ ਉਚਾਈ 'ਤੇ...) ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਦੇ ਪਾਨੀਯਾਰ ਪਾਵਰ ਸਟੇਸ਼ਨ (ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ) ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਨੈਯਰੰਕਲ ਡੈਮ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਨੀਯਾਰ ਪਾਵਰ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਛੱਡਣ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲੰਘਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਦਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸਥਿਤ ਹੈ।

13. ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਨੇ ਓ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 6880 ਦੀ 2003 ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਵਲੋਂ ਮਾਨਿਯਾਰ ਹਾਈਡਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਉਤਪਾਦਿਤ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਜਾਂ ਰਾਜਸਵ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਚਾਰਜ ਲਗਾਉਣ, ਮੰਗਣ ਜਾਂ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਦਲੀਲਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਨ:

"2. ... ... ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬੋਰਡ ਨੇ ਪੰਬਾ ਦਰਿਆ 'ਤੇ ਸਬਰੀਗਿਰੀ ਦਾ ਆਪਣਾ ਦੂਜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹਾਈਡ੍ਰੋ-ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਦਰਿਆ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬੋਰਡ ਵਲੋਂ ਮੂਜ਼ਹਿਯਾਰ ਜਨਰੇਟਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੂਜ਼ਹਿਯਾਰ ਜਨਰੇਟਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੀਚੇ ਵਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਸਿੰਚਾਈ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦਾ ਪਾਣੀ ਅਰਬ ਸਾਗਰ ਵਿੱਚ ਵਹਾਉਣ ਲਈ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੂਜ਼ਹਿਯਾਰ ਜਨਰੇਟਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਵਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਮਾਨਿਯਾਰ ਹਾਈਡ੍ਰੋ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ 'ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀਦਾਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਕਾਈਆਂ ਲਈ ਕਾਲਮਾਸੇਰੀ ਅਤੇ ਕੋਰੱਟੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੈਪਟਿਵ ਜਨਰੇਟਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਆਪਣੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ..... ਅਰਜ਼ੀਦਾਤਾ ਕੋਲ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵਲੋਂ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਸਾਈਨ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

3. ... ... ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਕਰ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰਾਜਸਵ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਪਾਣੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਵਿਧੀ ਅਤੇ ਦਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤਾਰਕਤਾਪੂਰਣ, ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਅਨਿਆਇਕ ਹੈ। ਰਾਜਸਵ ਕੇਵਲ ਉਸ ਮਾਤਰਾ ਜਾਂ ਲਾਭ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਸੁਵਿਧਾ ਤੋਂ ਖਪਤ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ।

4. ... ... ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੂਜ਼ਹਿਯਾਰ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ 'ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਪਾਣੀ ਇੱਕ ਨਿਸਚਿਤ ਮਾਤਰਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਟਰਬਾਈਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਵੀ ਪਾਣੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਟਰਬਾਈਨ ਤੋਂ ਨੀਚੇ ਵਹਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਮੂਜ਼ਹਿਯਾਰ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਤੋਂ ਨੀਚੇ ਵਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਮੂਜ਼ਹਿਯਾਰ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਦੇ ਨੀਚੇ ਦਰਿਆ ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਦੇ ਕੈਚਮੈਨ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਸਟੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਸਿੰਜਾਈ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਪਾਣੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੀਚੇ ਵਹਿ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਮੂਜ਼ਹਿਯਾਰ ਪਾਵਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕੈਚਮੈਂਟ ਖੇਤਰਾਂ ਤੋਂ ਅਜਿਹੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਜੋ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਮਾਨਿਯਾਰ ਹਾਈਡਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਰੰਤੂ, 1998 ਤੋਂ ਮੂਜ਼ਹਿਯਾਰ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਤੋਂ ਵਹਿਣ ਵਾਲਾ ਪਾਣੀ 2ਰੇ$_{SUPERSCRIPT}$ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਕੱਕੜ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਵੱਲ ਮੋੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੱਕੜ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਹਿਣ ਵਾਲਾ ਪਾਣੀ ਮੁੜ ਕੇ ਉਸੇ ਦਰਿਆ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਘੱਟ ਪੜਾਅ ਤੇ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੰਜਾਈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਮਾਨਿਯਾਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੂਜ਼ਹਿਯਾਰ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਤੋਂ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਪਾਣੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੱਕੜ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਵੱਲ ਮੋੜਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ। ਮੂਜ਼ਹਿਯਾਰ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਤੋਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਹਾਈਡਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਮਾਨਿਯਾਰ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਥਿਤ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਅਤੇ 2ਰੇ$_{SUPERSCRIPT}$ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਕੱਕੜ ਪਾਵਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਮਿਸ਼ਨਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿਨੈਕਾਰ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਇਸ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 2ਰੇ$_{SUPERSCRIPT}$ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੂਜ਼ਹਿਯਾਰ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਥਿਤ ਲਾਗਤ ਭਾਗ ਲਈ ਚਾਰਜ ਜਾਂ ਇਕੱਠਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ 1998 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੂਜ਼ਹਿਯਾਰ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਤੋਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਹਾਈ, ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ 1998 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿਨੈਕਾਰ ਤੋਂ ਲਾਗਤ ਭਾਗ ਦਾ ਚਾਰਜ ਅਤੇ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਮਨਮਾਨਾ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਨਾਇੰਸਾਫ਼ੀਪੂਰਨ ਹੈ।

5. … … ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ 2ਰੇ$_{SUPERSCRIPT}$ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਪੰਬਾ ਦਰਿਆ ਜਾਂ ਇਸਦੀਆਂ ਸਹਾਇਕ ਨਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੇ ਬਹਾਅ ਲਈ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਵਾਲੀ ਜਨਰੇਟਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਉੱਤੇ ਰਾਜਸਵ ਜਾਂ ਕੋਈ ਚਾਰਜ ਲਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੋਵੇ।

6. ਬਿਨੈਕਾਰ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਵਰਗੀਆਂ ਕਈ ਹੋਰ ਜਨਰੇਟਿੰਗ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਛੋਟੇ ਹਾਈਡਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿੱਜੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਜਨਰੇਟਿੰਗ ਕੰਪਨੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਡਸਿਲ ਲਿਮਿਟੇਡ, ਸਿਲਕਾਲ ਮੈਟਾਲਰਜਿਕ ਲਿਮਿਟੇਡ ਟੀਈਸੀਆਈਐਲ ਹਾਈਡਰੋ ਪਾਵਰ ਲਿਮਿਟੇਡ ਨੇ ਸਾਰੇ ਨਿੱਜੀ ਹਾਈਡਰੋ-ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਸਟੇਸ਼ਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜਸਵ ਜਾਂ ਹਾਈਡਰੋ-ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਛੱਡਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਵਾਲੇ ਲਾਗਤ ਭਾਗ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਜਸਵ ਜਾਂ ਦਾਅਵੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕਰਕੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਉੱਤੇ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਚਾਰਜ ਲਾਏ ਹਨ।"

14. ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ, ਸੀਯੂਐਮਆਈ ਵੱਲੋਂ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"2…… ਐਕਸਟ.ਪੀ1 ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 07.12.1990 ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 21 ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਅਮਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਜਰੂਰੀ ਪਾਏ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਅਤੇ ਕੇ.ਐਸ.ਈ. ਬੋਰਡ/ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਪਏਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਕਿ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਕੋਈ ਸਮਰੱਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਾਂ

ਸਮਝੌਤਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਯਾਚੀ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤਾ ਸਾਈਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਯਾਚੀ ਨੇ ਐਕਸੱਟ.ਪੀ1 ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 07.12.1990 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੰਦੀ ਉਤਪਾਦਨ ਸਟੇਸ਼ਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰਧਾਰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੌਦਾ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਯਾਚੀ ਹੁਣ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਸ 'ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਥੋਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

3……. ਕੇ.ਐਸ.ਈ. ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ ਡੈਮਾਂ ਅਤੇ ਜਲਾਸ਼ਯਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਵ ਕਰਨਾ ਪਿਆ, ਜਿਸ ਲਈ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਡੈਮ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਪਾਣੀ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਛੱਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਯਾਚੀ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਰਿਲੀਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਪਾਣੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਯਾਚੀ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਟੋਰੇਜ਼ ਲਈ ਕੋਈ ਪੂੰਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਪਾਣੀ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। …… ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਛੋਟੀ/ਮਿੰਨੀ/ਮਾਈਕਰੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ, ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਜਲਾਸ਼ਯਾਂ ਦੇ ਸਟੋਰੇਜ਼ ਲਾਭ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਬਿਜਲੀ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਟੇਲਰੇਸ ਲਾਭ ਨੂੰ ਵਰਤਦੀਆਂ ਹਨ, ਨਿੱਜੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖਾਸ ਹਾਲਾਤਾਂ ਹੇਠ ਅਜਿਹੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਰਿਲੀਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਵਾਧੂ ਲਾਭ ਲਈ ਹਿਸਾਬ ਲਾਉਣ ਲਈ, ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਬੋਰਡ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਯੋਜਨਾ ਤੋਂ ਉਤਪਾਦਿਤ ਊਰਜਾ ਦੇ ਲਈ ਲਾਗਤ ਘਟਕ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਟੈਰਿਫ ਦੇਣਾ ਪਏਗਾ। ਇਹ ਪਾਣੀ ਦੇ ਰਾਜਸਵ ਦੇ ਅਲਾਵਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਹਰੇਕ ਯੋਜਨਾ ਲਈ ਅਲੱਗ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟੈਰਿਫ ਸਟੇਰੇਜ਼/ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਰਿਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
\

5. ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 1998 ਦੇ ਸਾਲ ਤੋਂ, ਮੂਜ਼ਹਿਯਾਰ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਤੋਂ ਬਹਿ ਰਹੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ 2ਰੇ$_{SUPERSCRIPT}$ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਕੱਕੜ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਦੇ ਜਲਾਸ਼ਯ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੱਕੜ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹੀ ਪਾਣੀ ਉਸੇ ਦਰਿਆ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅਰਜੀਦਾਤਾ ਦੇ ਮਾਨਿਯਾਰ ਹਾਈਡ੍ਰੋ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਜਲਾਸ਼ਯ ਵਿੱਚ ਬਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੂਜ਼ਹਿਯਾਰ ਪਾਵਰ ਤੋਂ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਪਾਣੀ ਹੋਰ ਵੀ ਕੱਕੜ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਾਨਿਯਾਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੱਕੜ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਛੱਡੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਚਲਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮਾਨਿਯਾਰ ਹਾਈਡ੍ਰੋ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾਵਾਰ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਪਾਣੀ ਦਾ ਸਰੋਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਛੱਡ ਸੀ ਚਾਹੇ ਉਹ ਮੂਜ਼ਹਿਯਾਰ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਤੋਂ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੱਕੜ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਤੋਂ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਦਾਵਾ ਕਿ 1998 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਰਜੀਦਾਤਾ ਤੋਂ ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿਤ ਖਰਚ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਬਿਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ, ਮਨਮਾਨੀ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਨਾਇੰਸਾਫ਼ੀ ਹੈ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਅਤੇ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਹੈ।"

15. ਉਪਰੋਕਤ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ:

6. …. ਕੱਕੜ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਪਾਣੀ ਦੀ ਜੋ ਵੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਿਰਫ ਨੀਚੇ ਬਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ 2ਰੇ$_{SUPERSCRIPT}$ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਨੀਚੇ ਬਹਿਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਤੋਂ ਦਰਿਆ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਬਹਿਣਾ ਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੱਕੜ ਪਾਵਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਨੀਚੇ ਬਹਿਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ, ਭਾਰੀ ਮੀਂਹ ਦੌਰਾਨ ਦਰਿਆ ਦੇ ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦਰਿਆ ਵਿੱਚ ਬਹਿ ਕੇ ਦਰਿਆ ਨੂੰ ਹੜ੍ਹ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਰਜੀਦਾਤਾ ਦੇ ਮਾਨਿਯਾਰ ਉਤਪਾਦਨ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਬਹਾਅ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਕੰਟਰੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕੱਕੜ ਉਤਪਾਦਨ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 6 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਨੀਚੇ ਹੈ।"

16. 03.07.2004 ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਨੂੰ ਰਾਜਸਵ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਛੱਡੇ ਗਏ ਪਾਣੀ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਆਦੇਸ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ:

“ਕੁਥੁੰਗਲ ਐਚ.ਈ.ਪੀ. (21 ਐਮ.ਡਬਲਿਯੂ.) ਇੱਕ ਸੀ.ਪੀ.ਪੀ. ਹੈ ਜੋ ਮੈਸਰਜ਼ ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਨੈਯਿਰੰਕਲ ਡੈਮ ਅਤੇ ਕੁਥੁੰਗਲ ਵੀਅਰ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁਫਤ ਕੈਚਮੈਂਟ ਤੋਂ ਉਪਲਬਧ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਅਨੈਯਿਰੰਕਲ ਡੈਮ ਤੋਂ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਛੱਡਾਂ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਮਾਨਿਯਾਰ ਐਚ.ਈ.ਪੀ. (12 ਐਮ.ਡਬਲਿਯੂ.) ਪਹਿਲਾ ਸੀ.ਪੀ.ਪੀ. ਹੈ ਜੋ ਮੈਸਰਜ਼ ਕਾਰਬੋਰੰਡਮ ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਬਰੀਗਿਰੀ ਅਤੇ ਕੱਕੜ ਹਾਈਡ੍ਰੋ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਆਫ ਕੇ.ਐਸ.ਈ.ਬੀ. ਤੋਂ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਛੱਡਾਂ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਰਾਜਸਵ ਦੀ ਦਰ ਈ.ਐਚ.ਟੀ. ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਲਈ ਊਰਜਾ ਟੈਰਿਫ ਦਰ ਦੇ 10% ਉੱਤੇ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੇ.ਐਸ.ਈ.ਬੀ. ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਥੁੰਗਲ ਐਚ.ਈ.ਪੀ. ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਰਾਜਸਵ ਨੂੰ ਉਤਪਾਦਿਤ ਊਰਜਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਉੱਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਈ.ਐਚ.ਟੀ. ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਊਰਜਾ ਟੈਰਿਫ ਦਰ ਦਾ 10% ਹੋਵੇਗਾ ਹਰ ਇਕਾਈ ਊਰਜਾ ਦੀ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਹਰ ਇਕਾਈ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ 1.2 ਪੈਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ਇਕਾਈ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਬਿਜਲੀ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਜੋ ਕੇਰਲਾ ਬਿਜਲੀ ਡਿਊਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਬਿਜਲੀ ਨਿਰੀਖਣਕਾਰ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਰਾਜਸਵ ਇਕੱਠਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਜਸਵ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰੇਗਾ।

17. ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਨੇ 03.07.2004 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 22187 ਦੇ 2004 ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਨਾਲ ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਤੋਂ ਕੁਝ ਪੱਤਰ ਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਹੋਏ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਾਜਸਵ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਕਿ 23.01.2008 ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਕਦਮ ਨੂੰ ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 4596 ਦੇ 2008 ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ।

18. ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਪਾਣੀ ਦੇ ਉਪਯੋਗ ਸਬੰਧੀ ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ:-

“11. ਕੁਥੁੰਗਲ ਅਨੈਯਰੰਕਲ ਦੇ ਉੱਚੇ ਸਿਰੇ ਅਤੇ ਪੋਨਮੁੜੀ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਸਿਰੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਵੇਲਾਥੂਵਲ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆਰ ਪਾਵਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੀ 30 ਐਮ.ਡਬਲਿਊ. ਦੀ ਪਾਵਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਪਾਵਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਪਾਇਆਰ ਦਰਿਆ ਪਾਰ ਬਹਿ ਰਹੇ ਪਾਣੀ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੇ.ਐਸ.ਈ.ਬੀ. ਦੇ ਪਾਇਆਰ ਪਾਵਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਲਈ ਦੋ ਸਟੋਰੇਜ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇੱਕ ਪੋਨਮੁੜੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਅਨੈਯਰੰਕਲ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਮੁੰਦਰ ਤਲ ਤੋਂ 1850 ਮੀਟਰ ਦੀ ਉਚਾਈ ਉੱਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਨੈਯਰੰਕਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਲਾਸ਼ਯ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਾਣੀ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੱਕ ਦੇ ਚਰਮ ਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆਰ ਪਾਵਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਾਵਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇ.ਐਸ.ਈ.ਬੀ. ਦੁਆਰਾ ਅਨੈਯਰੰਕਲ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਛੱਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੰਮ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੱਕ ਦੇ ਉਲਲੇਖਿਤ ਤਿੰਨ/ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲਗਭਗ 45 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਨੈਯਰੰਕਲ ਤੋਂ ਕੇ.ਐਸ.ਈ.ਬੀ. ਦੁਆਰਾ ਪਾਣੀ ਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਪਾਇਆਰ ਪਾਵਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ; ਰਿਹਾਈਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੇ.ਐਸ.ਈ.ਬੀ. ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; ਪਾਣੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਕੇ.ਐਸ.ਈ.ਬੀ. ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਇਆਰ ਪਾਵਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲੋੜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਕੇ.ਐਸ.ਈ.ਬੀ. ਦੁਆਰਾ ਪਾਇਆਰ ਪਾਵਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੁਥੁੰਗਲ ਹਾਈਡ੍ਰੋ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਕੁਥੁੰਗਲ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਨੈਯਰੰਕਲ ਤੋਂ ਨੀਵਾਂ ਪਰ ਪਾਇਆਰ ਪਾਵਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਅਨੈਯਰੰਕਲ ਰਿਜ਼ਰਵਾਇਰ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਛੋੜ ਪਾਣੀਅਰ ਹਾਈਡ੍ਰੋ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੈਲਾਥੂਵਲ

ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਕੁਥੁੰਗਲ ਹਾਈਡ੍ਰੋ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਸਹੂਲਤ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੋੜਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੰਮ ਸਿਰਫ ਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਚਰਮ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਲਗਭਗ 45 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੈਯਰੰਕਲ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਛੋੜ ਕੇਵਲ ਕੇਐਸਈਬੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਸਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਛੋੜ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ।

ਸੀਯੂਐਮਆਈ ਅਤੇ ਐਨਡੀਐਸਆਈਐਲ ਦੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਕੱਢਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ:-

"...ਐਗਜ਼ਿਬਿਟ-ਪੀ2 ਸਮਝੌਤੇ ਅਧੀਨ ਏਜੰਸੀ ਸਬਰੀਗਿਰੀ ਅਤੇ ਕੱਕੜ ਹਾਈਡ੍ਰੋ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਛੋੜ ਪਰ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਛੋੜ, ਛੋੜ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਸਭ ਕੁਝ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਦੀ ਛੋੜ ਨੂੰ ਮੈਸਰਸ ਕਾਰਬੋਰਡਮ ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਲਿਮਿਟੇਡ ਦੁਆਰਾ ਮਨੀਅਰ ਹਾਈਡ੍ਰੋ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਬਰੀਗਿਰੀ ਅਤੇ ਕੱਕੜ ਪਾਵਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤੋਂ ਛੋੜਿਆ ਗਿਆ ਪਾਣੀ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਛੋੜ ਹਨ। ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਲਟ ਹੈ ਜਿਥੇ ਅਨੈਯਰੰਕਲ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਅਸਲ ਛੋੜ ਉਪਰੋਕਤ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।"

19. ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਐਨਡੀਐਸਆਈਐਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ:-

"9. ... ... ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਸਕੀਮ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ 114 ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਨਾਇਰੰਕਲ ਜਲ ਭੰਡਾਰ ਤੋਂ ਵੀ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਅਗਸਤ, 1991 ਵਿੱਚ ਕੇ.ਐਸ.ਈ.ਬੀ. ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਡੈਮ ਦੀ ਮੁਫਤ ਕੈਚਮੈਂਟ ਡਾਊਨਸਟ੍ਰੀਮ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਵੀ ਟੈਕਨੋ ਆਰਥਿਕ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਵਹਾਰਕਤਾ ਰਿਪੋਰਟ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਦ ਸਕੀਮ 114 ਵਰਗ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮੁਫ਼ਤ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਨਾਇਰੰਕਲ ਜਲ ਭੰਡਾਰ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਵੱਲ ਪਾਣੀ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ 65 ਵਰਗ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਕੈਚਮੈਂਟ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰਿਪੋਰਟ. ਵਿਚ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰੇ 10 ਅਤੇ 11 ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਹੇ ਗਏ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ "ਰਨ ਆਫ਼ ਦ" ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਨਦੀ" ਸਕੀਮ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਕਿ ਇਹ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਅਨਾਇਰੰਕਲ ਜਲ ਭੰਡਾਰ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ. ਅਨਾਇਰੰਕਲ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਛੱਡਣਾ ਸੱਚ ਹੈ ਭੰਡਾਰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪੰਨੀਆਰ ਪਾਵਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿਖੇ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਾਣੀ ਛੱਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕੁਥੁਨਲ ਵਿਖੇ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਣੀ ਪੇਨਮੁਡੀ ਜਲ ਭੰਡਾਰ ਵਿੱਚ ਵਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਾਣੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੀ ਕਮੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੈ ਹਰ ਹਾਈਡਰੋ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਅਨਾਇਰੰਕਲ ਜਲ ਭੰਡਾਰ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਨੀਆਰ ਪਾਵਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸਹੀ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਦ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕੰਪਨੀ ਪਾਵਰ ਦਾ ਪੂਰਾ ਫਾਇਦਾ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ ਅਨਾਇਰੰਕਲ ਸਰੋਵਰ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸਿਖਰ ਗਰਮੀ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ.

12. ... … ਭਾਵੇਂ ਅਨੈਯਰੰਕਲ ਜਲਾਸ਼ਯ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਪੈਨਿਯਾਰ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸਨੂੰ ਕੁਥੁੰਗਲ ਹਾਈਡ੍ਰੋ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਨੈਯਰੰਕਲ ਜਲਾਸ਼ਯ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਛੱਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੁਥੁੰਗਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਅਪੇਕਸ਼ਾਕ□ਤ ਉੱਚਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੇਕਰ ਅਨੈਯਰੰਕਲ ਜਲਾਸ਼ਯ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਨਾ ਛੱਡਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕੁੱਲ ਉਤਪਾਦਨ 266.69 ਐਮ.ਯੂ. ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਉਤਪਾਦਨ 60.12 ਐਮ.ਯੂ. ਸੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਕੁੱਲ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਲਗਭਗ 22.54% ਹੈ। ਸੁੱਕਾ ਵਰ੍ਹਾ 2002-03 ਦੌਰਾਨ, ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ

ਤੋਂ ਕੁੱਲ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ 50% ਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਪਾਣੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਨੂੰ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ

ਅਨਾਇਰੰਕਲ। ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾ ਅਨਾਇਰੰਕਲ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਹੈ।

20. ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 4596 ਦੀ 2008 ਜੋ ਕਿ ਇੰਡਸਿਲ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ 15.02.2013 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਣ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀਯੂਐਮਆਈ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਸੀਪੀਪੀਜ਼ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਰਾਜਸਵ ਨਹੀਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਕਿ ਸੀਪੀਪੀਜ਼ ਅਤੇ ਆਈਪੀਪੀਜ਼ ਵੱਖਰੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜਸਵ ਜਾਂ ਸੈਸ ਨੂੰ ਵਸੂਲਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ 03.07.2004 ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

21. ਓ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 6880 ਦੀ 2003 ਜੋ ਕਿ ਸੀਯੂਐਮਆਈ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ 03.04.2013 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ:

“ਹਾਲਾਂਕਿ W.P.(C) No.4596/2008 ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਕੁਝ ਖੋਜਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਪੈਰਾ 36 ਤੋਂ 3 ਵਿੱਚ ਮੇਰੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ 41 ਅਤੇ 51 ਤੋਂ 53 ਤੱਕ, ਮੈਂ ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖੋ, ਅਨੁਬੰਧ P-3 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਰਕਮ ਵਸੂਲਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ ਰਾਇਲਟੀ ਜਾਂ ਪਾਣੀ 'ਤੇ ਹੋਰ ਖਰਚਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਮਨਿਆਰ ਹਾਈਡਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਉੱਥੇ ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

22. INDSIL ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ CUMI ਨੂੰ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 2013 ਦਾ 1345 ਅਤੇ 2013 ਦਾ 1355 ਬੈਂਚ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਸਾਂਝਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 03.04.2014।

ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਭਾਗ ਹਨ: ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ INDSIL ਦੇ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ; ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜੇ ਭਾਗ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ CUMI ਦਾ ਮਾਮਲਾ।

22.1 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੀ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਕਰਨ ਤੋਂ. ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ:-

"24. ਪਹਿਲਾ ਆਧਾਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਿੱਖੀ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਕੋਲ ਹੈ Ext.P11 ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਣਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅੰਤਰ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਹਾਈਡਰੋ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪਲਾਂਟ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਸੀਪੀਪੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਆਈਪੀਪੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਨਕਲੀ ਹੈ ਇੱਕ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵਸਤੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ. ਸਾਡੇ ਵਿੱਚ ਵੇਖੋ, ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 1 ਦਾ ਹਾਈਡਰੋ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇਖ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਇੱਕ ਕੈਪਟਿਵ ਪਾਵਰ ਪਲਾਂਟ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਊਰਜਾ ਦੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਪਲਾਲੱਕਡ। ਇਸ ਲਈ, ਸੀਪੀਪੀ ਵਿੱਚ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ। ਦੇ ਉਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਪਾਵਰ ਪਲਾਂਟ ਮੈਸਰਜ਼ ਕਾਰਬੋਰੈਂਡਮ ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਲਿਮਿਟੇਡ ਦੁਆਰਾ, ਸੁਤੰਤਰ ਸ਼ਕਤੀ

ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਲਾਂਟਾਂ ਨਾਲ ਬਿਜਲੀ ਖਰੀਦ ਸਮਝੌਤੇ ਕੀਤੇ ਹਨ KSB ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ। ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਈਪੀਪੀ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜੇਕਰ ਬੋਰਡ ਜਾਂ ਰਾਜ ਰਾਇਲਟੀ ਵਸੂਲਦਾ ਹੈ, ਸੈੱਸ ਜਾਂ ਹੋਰ ਖਰਚੇ, ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਊਰਜਾ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਵੇਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਵਧਿਆ ਹੈ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਕੀਮਤ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੋਰਡ ਦੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਹਨ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਊਰਜਾ ਦੇ ਅੰਤਮ ਉਪਭੋਗਤਾ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਏ ਸਥਿਤੀ ਜਿੱਥੇ ਊਰਜਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਮਹਿੰਗੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਬੀ. ਇੱਹੀ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਆਈਪੀਪੀਜ਼ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਊਰਜਾ 'ਤੇ ਰਾਇਲਟੀ ਜਾਂ ਸੈੱਸ ਜਾਂ ਹੋਰ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ.

25. ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੇ ਜੱਜ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈ.ਪੀ.ਪੀ. ਅਤੇ ਸੀ.ਪੀ.ਪੀ. ਦੋਵੇਂ ਊਰਜਾ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੇ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਵੱਖਰੇ ਕਾਰਕ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਸੀ.ਪੀ.ਪੀ. ਦੁਆਰਾ ਉਤਪਾਦਿਤ ਊਰਜਾ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੇਵਲ ਸਵੈ-ਖਪਤ ਲਈ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੋਰ ਆਈ.ਪੀ.ਪੀ.ਜ਼ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਤਰਕ ਕਿ ਜੇਕਰ ਰਾਜਸਵ ਜਾਂ ਸੈੱਸ ਜਾਂ ਹੋਰ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਆਈ.ਪੀ.ਪੀ.ਜ਼ ਵਿੱਚ ਉਤਪਾਦਿਤ ਊਰਜਾ ਉਪਭੋਗਤਾ ਲਈ ਮਹਿੰਗੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਆਈ.ਪੀ.ਪੀ.ਜ਼ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾਇਤਵ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਆਈ.ਪੀ.ਪੀ.ਜ਼ ਅਤੇ ਸੀ.ਪੀ.ਪੀ.ਜ਼ ਦੀ ਵਰਗੀਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵੈਧ ਕਾਰਨ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 14 ਅਧੀਨ।

26. ਦੂਜੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਆਈ.ਪੀ.ਪੀ.ਜ਼ ਨੂੰ 2002 ਅਤੇ 2003 ਵਿੱਚ ਕੇਰਲ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਕਸ.ਪੀ8 ਅਤੇ ਐਕਸ.ਪੀ9 ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਹਨ ਜੋ ਐਕਸ.ਪੀ1 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਐਕਸ.ਪੀ3 ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਦਾਇਤਵਾਂ ਅਤੇ ਐਕਸ.ਪੀ8 ਅਤੇ ਐਕਸ.ਪੀ9 ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਏ ਗਏ ਦਾਇਤਵਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਪਾਵਰ ਪਲਾਂਟਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵੱਖਰੇ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਕੋਈ ਭੇਦਭਾਵ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

27. ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰਨ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵੈਧ ਹੈ, ਜੋ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 59 ਆਈ.ਪੀ.ਪੀ.ਜ਼ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਛੱਡਣ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਦਲੀਲਾਂ ਦਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਰਾਜ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਸੀ.ਪੀ.ਪੀ. ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਿਜਲੀ ਦਾ 22.54% ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਛੱਡਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਆਈ.ਪੀ.ਪੀ.ਜ਼ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਛੱਡਣ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਸੀ.ਪੀ.ਪੀ.ਜ਼ ਅਤੇ ਆਈ.ਪੀ.ਪੀ.ਜ਼ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਮਝਣ ਦਾ ਇੱਕ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਹੈ।

28. ਸਾਰ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਐਕਸ.ਪੀ11 ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਐਕਸ.ਪੀ11 ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਨੂੰ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਨਮਾਨਾ ਜਾਂ ਅਤਾਰਕਿਕ ਹੈ।"

22.2 ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਆਈ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਦਾਇਤਵ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:-

“38. ਚੂੰਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜਾਸੀ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਅਨੁਬੰਧਿਕ ਭੁਗਤਾਨ ਹੈ ਜੋ ਗ੍ਰਾਂਟਰ ਦੁਆਰਾ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਵਾਲਾ ਲੇਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਰਾਜ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਹਾਈਡਲ ਪਲਾਂਟ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਪਾਣੀ 'ਤੇ ਰਾਜਾਸੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ। ਭਾਵੇਂ ਰਾਜਾਸੀ ਅਤੇ ਸੈਸ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਕੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇ, ਇਹ ਅਣਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਜਿਹੋ ਜਿਹੇ ਰਾਜਾਸੀ ਦੇ ਲੇਵੀ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਵੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੈਤੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।” 39. ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੈਤੇ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਲੇਵੀ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਲੇਵੀ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਸਮਰਥਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਜਾਸੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਰਾਜਾਸੀ ਲਾਗੂ ਕਰੇ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

39. ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਲੇਵੀ ਹੈ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ, ਅਜਿਹੇ ਲੇਵੀ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦਾ ਵੀ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਕੋਲ ਹੈ ਰਾਇਲਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਜਿਵੇਂ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਰਾਇਲਟੀ ਵਸੂਲਣ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਲਾਭ 1 ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

40. ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਨੈਯਰੰਕਲ ਡੈਮ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਪੰਨਿਯਾਰ ਨਦੀ ਰਾਹੀਂ ਪੰਨਿਯਾਰ ਪਾਵਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਪਾਣੀ ਪੰਨਿਯਾਰ ਨਦੀ 'ਤੇ ਮੁੱਕੁਡੀ ਵਿੱਚ ਵੀਅਰ ਦੁਆਰਾ ਕੁਥੁੰਗਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵੱਲ ਮੋੜਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੁਥੁੰਗਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਸਥਾਨ ਕਾਰਨ ਹੀ ਇਸ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਸੰਯੋਗਿਕ ਲਾਭ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਹੀ ਛੱਡਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤਰਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਇੱਕ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਕਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਬੂਤ ਐਕਸ.ਪੀ3 ਹੈ। ਕਰਾਰ ਮੁਤਾਬਕ, ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਵਾਧੂ ਲਾਭ ਲਈ, ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਕਰਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕਰਾਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਕੇਵਲ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਇੱਕਲੇ ਲਾਭ ਲਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਜਾਏ, ਜੇ ਏਜੰਸੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਲਾਭਾਰਥੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਨੈਯਰੰਕਲ ਤੋਂ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕਰਕੇ ਊਰਜਾ ਉਤਪਾਦਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਐਕਸ.ਪੀ1 ਦੇ ਕਲਾਜ 14 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪਹਿਲਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਸ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਕੇਵਲ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

22.3 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਦੁਆਰਾ ਪਸੰਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨੇ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ 03.07.2004 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੰਗ ਊਰਜਾ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਪਾਣੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਉਪਯੋਗ 'ਤੇ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਤਾਜ਼ਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ:-

“42. ਇਸ ਲਈ, ਐਕਸ.ਪੀ1 ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਲਾਜ 14 ਅਧੀਨ ਰਾਜਸਵ ਨੂੰ ਐਕਸ.ਪੀ1 ਦੇ ਕਲਾਜ 15 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਐਕਸ. ਪੀ11 ਵਿੱਚ ਰਾਜਸਵ ਊਰਜਾ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਐਕਸ.ਪੀ1 ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਐਕਸ.ਪੀ3 ਕਰਾਰ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ ਜੋ ਕੇਵਲ ਪਾਣੀ ਦੇ ਉਪਯੋਗ ਲਈ ਹੀ ਰਾਜਸਵ ਲਗਾਉਣ

ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਲਾਜ 15 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫਾਰਮੂਲੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਊਰਜਾ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 'ਤੇ ਨਹੀਂ।

43. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਛੋਡ਼ਨ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਏਜੰਸੀ ਉੱਤੇ ਉਸ ਯੋਜਨਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਊਰਜਾ ਦੇ ਲਾਗਤ ਅੰਸ਼ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਟੈਰਿਫ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਸ.ਪੀ1 ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਦੇਣਯੋਗ ਟੈਰਿਫ ਊਰਜਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਗਈ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਛੋਡ਼ ਦੇ ਲਾਗਤ ਅੰਸ਼ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਕ ਪੜਾਅ ਉੱਤੇ ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਊਰਜਾ ਦਾ 35% ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਛੋਡ਼ ਵਰਤ ਰਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ 22.54% ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਇਹ ਇੱਕ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀ ਊਰਜਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਪਾਣੀ ਦੇ ਛੋਡ਼ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਪਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਸ.ਪੀ11 ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ਿਤ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਛੋਡ਼ ਲਈ ਚਾਰਜਿਜ਼, ਅਤੇ ਜੋ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਕਸ.ਪੀ15 ਅਤੇ ਐਕਸ.ਪੀ28 ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪੂਰੀ ਊਰਜਾ ਉੱਤੇ ਹੈ, ਮੰਗ ਐਕਸ.ਪੀ1 ਅਤੇ ਐਕਸ.ਪੀ3 ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।"

22.4 ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਸਬੰਧੀ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:

"57. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਬਿਜਲੀ (ਸਪਲਾਈ) ਐਕਟ, 1948 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਤਪਾਦਨ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜੋ ਕਿ ਊਰਜਾ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਹਾਈਡਰੋ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜਸਵ ਜਾਂ ਹੋਰ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦੇਣ ਦੇ ਬਦਲੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਲਈ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਸਮਝੌਤੇ ਅਧੀਨ, ਸਰਕਾਰ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਇਹ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਊਰਜਾ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਹਾਈਡਰੋ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾਏਗੀ ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ, ਰਾਜਸਵ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਉਤਪਾਦਨ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਿਜਲੀ (ਸਪਲਾਈ) ਐਕਟ, 1948 ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਪਹਿਲਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਦੀ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਸਮਝੌਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ।" ਜਵਾਬਦੇਹ ਜਿਸ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਾਜਸਵ ਅਤੇ ਹੋਰ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਸਵੈਚ੍ਛਾ ਨਾਲ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਇਆ ਹੈ, ਹੁਣ ਬਿਜਲੀ (ਸਪਲਾਈ) ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਕੇ ਇਹ ਦਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਬੋਰਡ ਕੋਲ ਬਿਜਲੀ (ਸਪਲਾਈ) ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਸਮਝੌਤਾਬੱਧ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਵਸੂਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸੀਖਿਆ ਵਾਲੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

58. ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਦੂਜੇ ਦਲੀਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮਾਨਿਯਾਰ ਹਾਈਡ੍ਰੋ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਚਾਰਜ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਦਲੀਲ ਨੂੰ WA ਨੰਬਰ 1345/13 ਅਤੇ 18/14 ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਸ.ਪੀ2 ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕੋਈ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਚਾਰਜ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਐਕਸ.ਪੀ5 ਅਤੇ ਐਕਸ.ਪੀ6 ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਕਿ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕੋਈ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਸਮਝੌਤੇ ਅਤੇ ਪੱਤਰ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ, ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੋੜ ਕੇ ਕਹਿਣ ਕਿ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕੋਈ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਅਨੁਬੰਧਿਤ ਦਾਇਤਵਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।"

22.5 ਇਸ ਲਈ ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਿੰਗਲ

ਜੱਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

23. ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਨੇ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਨੰਬਰ 9845-9846 ਦੀ 2016 ਵਿੱਚ ਦੋਬਾਰਾ ਆਪਣੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੁਝਾਅ ਦੁਹਰਾਏ।

ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਇੰਟਰ ਅਲੀਆ:

"ਡੀ. ....ਯਾਚੀ ਇੱਕ ਕੈਪਟਿਵ ਪਾਵਰ ਪਲਾਂਟ ਹੈ ਜੋ ਪਾਣੀ ਦੇ ਕੋਰਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕੇਰਲਾ ਦੀ ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]।

ਅਨੈਯਰੰਕਲ ਜਲਾਸ਼ਯ ਤੋਂ ਪੋਮਨੁਡੀ ਲਈ ਆਪਣੇ ਖਪਤ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜਸਵ ਦਾ ਇਕੱਠ ਤਰੀਫ਼ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਊਰਜਾ ਨੂੰ ਵਿਤਰਣ ਲਈ ਕੇ.ਐਸ.ਈ.ਬੀ. ਨੂੰ ਵੇਚਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਹੋਰ, ਯਾਚੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਕੈਪਟਿਵ ਪਾਵਰ ਪਲਾਂਟ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਿਜਲੀ ਦਾ 22.54% ਹਿੱਸਾ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਛੱਡਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਯਾਚੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਾਂਗ, 59 ਆਈ.ਪੀ.ਪੀ.ਜ਼ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਛੱਡਣ ਦੇ ਲਾਭਾਰਥੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਵੇਸਟਿਤ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਵਜੋਂ ਰਾਜਸਵ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ, ਜੋ ਯਾਚੀ ਅਤੇ ਕੇ.ਐਸ.ਈ.ਬੀ. ਵਿਚਕਾਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ, ਅਤੇ ਯਾਚੀ ਉੱਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ।

ਮੈਂ. ... ... ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਨੈਯਰੰਕਲ ਡੈਮ ਅਤੇ ਕੁਥੁੰਕਲ ਵੀਅਰ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁਫ਼ਤ ਕੈਚਮੈਂਟ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਨਾਲ ਹੀ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਛੱਡਣ ਨਾਲ ਵੀ। ਅਨੈਯਰੰਕਲ ਡੈਮ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਛੱਡਣ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਪੰਨਿਯਾਰ ਨਦੀ ਰਾਹੀਂ ਬੋਰਡ ਦੀ ਪੰਨਿਯਾਰ ਪਾਵਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਾਣੀ ਛੱਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਕੁਥੁੰਗਲ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਛੱਡਣ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪੰਨਿਯਾਰ ਨਦੀ ਉੱਤੇ ਮੁੱਕੁਡੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੀਅਰ ਦੁਆਰਾ ਮੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਥੁੰਗਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਨੈਯਰੰਕਲ ਜਲਾਸ਼ਯ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਪਾਣੀ ਮੌਨਸੂਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਪੋਮਨੁਡੀ ਵੱਲ ਬਹਿ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵੀਅਰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਮੇਂ ਉਫ਼ਾਨ ਤੇ ਹੁੰਦਾ। ਅਤੇ ਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨੈਯਰੰਕਲ ਡੈਮ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਛੱਡਣ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੁਥੁੰਗਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਘਾਟਾ ਹੁੰਦਾ। ਅਨੈਯਰੰਕਲ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਛੱਡਣ ਹਰ ਸਾਲ ਜਨਵਰੀ, ਫਰਵਰੀ, ਮਾਰਚ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਅਨੈਯਰੰਕਲ ਤੋਂ ਛੱਡੇ ਗਏ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਕੁੱਲ ਪੈਦਾਵਾਰ 266.69 ਐਮ.ਯੂ. ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਪੈਦਾਵਾਰ 60.12 ਐਮ.ਯੂ. ਸੀ, ਜੋ ਕੁੱਲ ਪੈਦਾਵਾਰ ਦਾ ਲਗਭਗ 22.54% ਹੈ। ਯਾਚੀ ਨੂੰ ਅਨੈਯਰੰਕਲ ਜਲਾਸ਼ਯ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਚਰਮ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਲਾਭ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। 2002-03 ਦੇ ਸੁੱਕਾ ਸਾਲ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤੋਂ ਕੁੱਲ ਪੈਦਾਵਾਰ ਦਾ 50% ਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨੈਯਰੰਕਲ ਡੈਮ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਸੀ।" 23.1 ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ, ਇੰਡਸਿਲ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:-

"ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਹੋਰ ਵਿਭੇਦ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਨੈਯਰੰਕਲ ਡੈਮ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਕੀ 59 ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਨੈਯਰੰਕਲ ਡੈਮ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਨਾਲ ਰਾਜ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦਾ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਵੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਇਕ ਸੰਵਿਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਮ/ਐਸ ਕਾਰਬੋਰੰਡਮ ਦੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਹ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗਤ ਦੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਾਰਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਾ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 8

ਅਪ੍ਰੈਲ, 1994 ਨੂੰ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਕਿ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਪਾਣੀ ਸੈਸ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਆਪਣੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਭੇਦਭਾਵ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

7. ਇਥੇ ਇਹ ਉਲਲੇਖਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਨੇ ਕਾਰਬੋਰੰਡਮ ਦੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਉੱਤੇ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਰਾਇਲਟੀ ਦਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਸਵੀਕਾਰਿਤ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਬੋਰੰਡਮ ਦੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੋਰ, ਅੰਸਤਨ, ਸਿਰਫ 22.54% ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਕਥਿਤ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਹੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਉੱਤੇ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਲੇਵੀ ਅਣਉਚਿਤ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨਾ ਹੈ।"

24. ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 9847-9850 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ, ਸੀਯੂਐਮਆਈ ਵੱਲੋਂ ਉੱਠਾਏ ਗਏ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧਾਰਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦੁਹਰਾਏ ਹਨ। ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਸਬੰਧੀ ਦਾਅਵੇ ਸਨ:-

"ਕਥਿਤ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਪਾਣੀ ਸਿੱਧਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਮਾਨਿਯਾਰ ਹਾਈਡ੍ਰੋਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਕੇਐਸਈਬੀ ਦੇ ਮੂਜ਼ਹਿਯਾਰ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਛੱਡਣ ਵਾਲੇ ਬਿੰਦੂ ਤੋਂ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਿਊਡੀ ਦੇ ਸਿੰਚਾਈ ਡੈਮ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਹਾਈਡ੍ਰੋਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਮੂਜ਼ਹਿਯਾਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ। ਸਾਲ 1998 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੇਐਸਈਬੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਖੁਦ ਦਾ ਹਾਈਡ੍ਰੋ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ [ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਕੱਕੜ ਦਰਿਆ ਦੇ ਉੱਪਰੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਤੇ ਇਸੇ ਦਰਿਆ ਦੇ ਉੱਪਰੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚ, ਅਰਥਾਤ ਕੇ.ਐਸ.ਈ.ਬੀ. ਦੇ ਮੂਜ਼ਿਹਿਆਰ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਮਾਨਿਯਾਰ ਪਾਵਰ ਪਲਾਂਟ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਦੋ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹਾਈਡਲ ਪਾਵਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲੀ ਅਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬੋਰਡ ਦੇ ਹਾਈਡਰੋ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਕੱਕੜ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਛੱਡਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦੋ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹਾਈਡਰੋ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਲ੍ਹੰਕਲ ਅਤੇ ਕਰਿੱਕਾਯਮ ਵਿੱਚ ਬਹਿੰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਇਹ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.ਡੀ. ਦੇ ਸਿੰਚਾਈ ਬੰਨ੍ਹ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚੇ ਜਿਥੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਆਪਣੇ ਮਾਨਿਯਾਰ ਹਾਈਡਰੋ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਪਾਣੀ ਖਿੱਚਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦੋ ਹੋਰ ਛੋਟੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਛੱਡੇ ਗਏ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬਹਾਵ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ 237 ਵਰਗ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਕੈਚਮੈਂਟ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਹੋਰ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਮੈਪ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤ ਹੈ।"

24.1 ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ:-

"8. … …ਹਾਈਡਰੋ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਟੋਰੇਜ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਦੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ (ਅ) ਵੱਡੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਾਲੇ ਰਿਜ਼ਰਵਾਇਰ ਵਾਲੇ ਹਾਈਡਰੋ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਤੇ (ਬ) ਛੋਟੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਾਲੇ ਰਿਜ਼ਰਵਾਇਰ /ਦਰਿਆ ਦੌੜ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ।

11. ਸਬਰੀਗਿਰੀ ਪਾਵਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ … … ਦੋ ਬੰਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਦਰਿਆ ਪੰਬਾ (ਪੰਬਾ ਰਿਜ਼ਰਵਾਇਰ) ਉੱਤੇ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਇਸ ਦੀ ਸਹਾਇਕ ਨਦੀ ਕੱਕੀ (ਕੱਕੀ ਰਿਜ਼ਰਵਾਇਰ) ਉੱਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਨਾਥੋਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫਲੈਂਕਿੰਗ ਬੰਨ੍ਹ ਵੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੋ ਰਿਜ਼ਰਵਾਇਰ ਇੱਕ ਇੰਟਰਕਨੈਕਟਿੰਗ ਸੁਰੰਗ ਦੁਆਰਾ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜੋ 105241 ਫੁੱਟ ਲੰਬੀ (3209.82ਮੀ) ਹੈ। ਕੱਕੀ ਰਿਜ਼ਰਵਾਇਰ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਨੂੰ 18209 ਫੁੱਟ (5553.73ਮੀ) ਲੰਬੀ ਪਾਵਰ ਸੁਰੰਗ ਰਾਹੀਂ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਪੈਨਸਟੋਕਸ ਦੇ ਇੱਕ ਸੈੱਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਅਸਲ ਇੰਸਟਾਲਡ ਸਮਰੱਥਾ 300 ਐਮ.ਡਬਲਿਊ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 6 ਇਕਾਈਆਂ ਦੇ 50 ਐਮ.ਡਬਲਿਊ ਹਨ। ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੰਸਟਾਲਡ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ 340 ਐਮ.ਡਬਲਿਊ ਕਰ

ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੱਕੀ ਅਤੇ ਪੰਬਾ ਰਿਜ਼ਰਵਾਇਰਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਸਟੋਰੇਜ ਸਮਰੱਥਾ 477.60 ਐਮ.ਸੀ.ਐਮ. (ਮਿਲੀਅਨ ਘਣ ਮੀਟਰ) ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਗਮੈਂਟੇਸ਼ਨ ਸਕੀਮਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰੀ ਮੂਜ਼ਿਹਿਆਰ (0.035 ਐਮ.ਸੀ.ਐਮ), ਮੀਨਾਰ I (0.028 ਐਮ.ਸੀ.ਐਮ), ਮੀਨਾਰ – II (0.057 ਐਮ.ਸੀ.ਐਮ) ਅਤੇ ਕੁੱਲਰ – ਗਵੀਅਰ (2.759 ਐਮ.ਸੀ.ਐਮ) ਪੰਬਾ ਅਤੇ ਕੱਕੀ ਰਿਜ਼ਰਵਾਇਰਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੱਕੀ ਅਤੇ ਪੰਬਾ ਰਿਜ਼ਰਵਾਇਰਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਸਟੋਰੇਜ ਸਮਰੱਥਾ 480.54 ਐਮ.ਸੀ.ਐਮ ਹੈ।" 12. ਮੈਸਰਜ਼ ਕਾਰਬੋਰੰਡਮ ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਲਿਮਿਟਿਡ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਮਾਨਿਯਾਰ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇੱਥੇ, ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੁੱਲ ਸਟੋਰੇਜ ਸਿਰਫ 8 ਐਮ.ਸੀ.ਐਮ (ਮਿਲੀਅਨ ਘਣ ਮੀਟਰ) ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਦੇ ਪੂਰੇ ਲੋਡ ਦੇ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਵੀ ਪਰਯਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਾਨਿਯਾਰ ਪਾਵਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਸਾਲ ਭਰ ਸਿਰਫ ਪੰਬਾ-ਕੱਕੀ ਸਟੋਰੇਜ ਰਿਜ਼ਰਵਾਇਰ (ਮਾਨਿਯਾਰ ਸਟੋਰੇਜ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 60 ਗੁਣਾ ਵੱਡਾ) ਅਤੇ ਸਬਰੀਗਿਰੀ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਛੱਡਣ ਕਾਰਨ ਚਾਲੂ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੈਸਰਜ਼ ਕਾਰਬੋਰੰਡਮ ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਲਿਮਿਟਿਡ ਨੇ 18.05.1991 ਨੂੰ KSEB ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ, ਕੱਕੜ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਸਬਰੀਗਿਰੀ ਪਾਵਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਡਾਊਨ ਸਟ੍ਰੀਮ 'ਤੇ ਪਾਵਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੱਕੜ ਪਾਵਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਟੋਰੇਜ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ। ਦੇ ਨਾਲ ਮੌਜਿਆਰ ਸਰੋਵਰ ਨਾਲ 1.16 MCM ਅਤੇ ਵੇਲੁਥੋਡੂ ਜਲ ਭੰਡਾਰ ਦੀ ਸਟੋਰੇਜ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ 0.607 MCM ਦੀ ਸਟੋਰੇਜ ਸਮਰੱਥਾ ਕੱਕੜ ਦੇ ਜਲ ਭੰਡਾਰ ਹਨ ਊਰਜਾ ਘਰ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਤਿੰਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਟੋਰੇਜ ਸਮਰੱਥਾ ਸਟੇਸ਼ਨ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

ਸਬਰੀਗਿਰੀ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ – 480.54 ਐਮ.ਸੀ.ਐਮ. (ਅਸਰਦਾਰ) ਕੱਕੜ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ – 1.767 ਐਮ.ਸੀ.ਐਮ. (ਅਸਰਦਾਰ) ਮਨਿਯਾਰ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ – 8.0 ਐਮ.ਸੀ.ਐਮ. (ਕੁੱਲ)

14. .... .... .... ਪੰਬਾ ਦਰਿਆ ਉੱਤੇ ਪੰਬਾ ਡੈਮ, ਕੱਕੀ ਦਰਿਆ ਉੱਤੇ ਕੱਕੀ ਡੈਮ ਅਤੇ ਅਨਾਥੋਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫਲੈਂਕਿੰਗ ਡੈਮ ਸਬਰੀਗਿਰੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਤਿੰਨ ਡੈਮ ਹਨ। ਇਹ ਡੈਮ ਸਮੁੰਦਰ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 900 ਮੀਟਰ ਦੀ ਉਚਾਈ ਉੱਤੇ ਹਨ। ਕੱਕੀ ਜਲਾਸ਼ਯ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਸਬਰੀਗਿਰੀ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਮੂਜ਼ਿਹਿਆਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੰਕਰੀਟ ਗ੍ਰੈਵਿਟੀ ਡੈਮ ਦੁਆਰਾ ਫਿਰ ਤੋਂ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਈਪਿੰਕੁਜ਼ੀ ਧਾਰਾ ਵਰਗੇ ਹੋਰ ਛੋਟੇ ਧਾਰਿਆਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਵੀ ਇਸ ਜਲਾਸ਼ਯ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਣੀ ਭੂਮੀਗਤ ਸੁਰੰਗ ਰਾਹੀਂ ਕੱਕੜ ਪਾਵਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੱਕ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵੇਲੁਥੋਡੇ ਕਹਿਲਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਧਾਰਾ ਦਾ ਪਾਣੀ ਵੀ ਧਾਰਾ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਡੈਮ ਬਣਾ ਕੇ ਕੱਕੜ ਪਾਵਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੱਕ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੱਕੜ ਪਾਵਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਿੰਗ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਬਰੀਗਿਰੀ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਸਿੱਧੀ ਤੌਰ ਤੇ ਮਨਿਯਾਰ ਬੈਰਾਜ (ਕੇਰਲ ਸਿੰਚਾਈ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮਾਲਕਾਨਾ ਹੱਕ ਵਿੱਚ) ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਮੈਸਰਸ ਕਾਰਬੋਰੰਡਮ ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਲਿਮਿਟੇਡ ਦੁਆਰਾ ਮਨਿਯਾਰ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੱਕੜ ਪਾਵਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕੋ ਪਾਣੀ ਦਾ ਫਰਕ ਸੀ

ਇਹ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਕੱਕੜ ਪਾਵਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਹ ਵਾਧੂ ਲਾਭ ਹੈ ਕਿ ਕੱਕੜ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੁਝ ਹੋਰ ਨਿਯੰਤਰਣ/ਨਿਯਮਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੱਕੜ ਅਤੇ ਮਾਨਿਯਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁੱਖ ਜਲ ਸ੍ਰੋਤ (ਦਰਿਆ) ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਮਾਨਿਯਾਰ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਕਾਫੀ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਸਕਣ। ਹੁਣ, ਕੱਕੜ ਅਤੇ ਮਾਨਿਯਾਰ ਪਾਵਰ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਉੱਲੁੰਕਲ (7ਐਮਡਬਲਿਊ) ਅਤੇ ਕਰਿਕਯਾਮ (10.5 ਐਮਡਬਲਿਊ) ਵਿੱਚ ਦੋ ਹੋਰ ਛੋਟੇ ਪਾਵਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਕੱਕੜ, ਉੱਲੁੰਕਲ, ਕਰਿਕਯਾਮ ਅਤੇ ਮਾਨਿਯਾਰ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਪਾਵਰ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਕੋਲ ਛੋਟੇ ਜਲਾਸ਼ਯ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਬਰੀਗਿਰੀ ਪਾਵਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸਟੋਰੇਜ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਰਿਲੀਜ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਾਲ ਭਰ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਸਾਬਰੀਗਿਰੀ ਪਾਵਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਪੰਬਾ ਅਤੇ ਕੱਕੀ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਬਹਾਵ ਮਾਰਗ ਰਾਹੀਂ ਬਹਿ ਕੇ ਮਾਨਿਯਾਰ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਹੇਠਾਂ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਾਲ ਲੱਗੇ ਸਕੈਚ ਤੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

24.2 ਉਪਰੋਕਤ ਜਵਾਬ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੁਝਾਇਆ ਗਿਆ:-

"19. ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੇ ਪੈਰਾ (8) ਦੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਪਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸਮੱਗਰੀ ਇਸ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

20. ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੇ ਪੈਰਾ (9) ਤੋਂ (18) ਤੱਕ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਅਤੇ ਅਧਾਰਹੀਣ ਕੇ ਨਾਕਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਹਿਤ ਦਾਅਵੇ ਨਵੇਂ ਤਰਕ ਹਨ ਜੋ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਲਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਖਾਸ ਛੱਡ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ...

25. ਸ੍ਰੀ ਵੀ. ਗਿਰੀ, ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਲਈ ਸੀਖਿਆ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸੁਝਾਇਆ:-

a) ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ.ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀ ਸੀ। ਹੋਰ, ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ 08.04.1994 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ ਵੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਰਾਜਸਵ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ 08.04.1994 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗਾ।

b) ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਗਈ। c) ਅਨੈਯਰੰਕਲ ਜਲਾਸ਼ਯ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਪਰ ਪਾਣੀਅਰ ਪਾਵਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਦੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ "ਦਰਿਆ ਦੇ ਬਹਾਵ ਦੀ ਯੋਜਨਾ" ਵਜੋਂ ਸੋਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਨੈਯਰੰਕਲ ਜਲਾਸ਼ਯ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਰਿਲੀਜ਼ ਸਿਰਫ 45 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਰਿਲੀਜ਼ ਦਾ ਨਿਯਮਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੋਰਡ ਦੀ ਵਿਵੇਕਾਧੀਨਤਾ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪਾਣੀਅਰ ਪਾਵਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਲਈ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਾਣੀ ਦੀ ਰਿਲੀਜ਼ ਪਾਣੀਅਰ ਪਾਵਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਰਿਲੀਜ਼ ਦਾ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ 22.54% ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਦੁਆਰਾ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਹੀ ਸੀ।

d) ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅਜਿਹੀ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਪਾਣੀ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਸਿਰਫ ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਪਾਣੀਆਰ ਵਿੱਚ ਪਲਾਂਟ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਅਤੇ ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਖਿੱਚਣਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇਗਾ।

e) ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਰਾਜਸਵ ਲਗਾਉਣਾ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਨੂੰ ਹੋਰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਈਡ੍ਰੋਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪਲਾਂਟਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਭੇਦਭਾਵ ਦਾ ਸਾਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।

f) ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜਸਵ ਦਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ “ਟੈਕਸ” ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਰਾਜਸਵ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਈ ਸੀ, ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਕਤ ਧਾਰਾ 19 ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

g) ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਤਾਂ ਸਟੋਰੇਜ/ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਟੈਰਿਫ ਨੂੰ ਹਰ ਯੋਜਨਾ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ।

26. ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ, ਸ੍ਰੀ ਸੀ.ਏ. ਸੁੰਦਰਮ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ:-

a) ਜਦੋਂ ਇਸਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਕੋ ਇੱਕ ਪਾਵਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਭੇਦਭਾਵ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਭੇਦਭਾਵ ਤਦ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਜਦ ਹੋਰ ਪਾਵਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਚਾਰਜ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

b) ਸੀ.ਪੀ.ਪੀਜ਼ ਅਤੇ ਆਈ.ਪੀ.ਪੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾਪਣ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। 2002 ਦੀਆਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ

ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਵੱਖਰਾਪਣ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਲੇਵੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਲਾਭ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਵੱਖਰਾਪਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਲਾਭ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਵੱਖਰਾਪਣ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀ.ਪੀ.ਪੀਜ਼ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਆਈ.ਪੀ.ਪੀਜ਼ ਹੋਣਾ ਅਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਅਤਾਰਕਿਕ ਹੋਵੇਗਾ।

c) ਜੇਕਰ, ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰਿਤ ਧਾਰਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਧਾਰਾ ਜੇ ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਣ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਸੈਂਟਰਲ ਇਨਲੈਂਡ ਵਾਟਰ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਬ੍ਰੋਜੋ ਨਾਥ ਗੰਗੁਲੀ4$_{SUPERSCRIPT}$, ਆਈਕੋਮ ਟੈਲੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੀਵਰੇਜ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਅਨੁ.5$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਤੇ ਪਾਇਨੀਅਰ ਅਰਬਨ ਲੈਂਡ ਅਤੇ ਇਨਫਰਾਸਟ੍ਰਕਚਰ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਗੋਵਿੰਦਨ ਰਾਘਵਨ6$_{SUPERSCRIPT}$ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

d) ਸੀਯੂਐਮਆਈ ਦੇ ਪਾਵਰ ਪਲਾਂਟ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਸਿਰਫ ਸਬਰੀਗਿਰੀ ਅਤੇ ਮੁਜ਼ਹਿਯਾਰ ਜਲਾਸ਼ਯਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਬਲਕਿ ਕੈਚਮੈਂਟ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸੀਯੂਐਮਆਈ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਮੁਜ਼ਹਿਯਾਰ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਦੇ ਬੋਰਡ ਵਲੋਂ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਪਾਣੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

e) ਸੀਯੂਐਮਆਈ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾ, ਵਧੀਆ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਛੱਡਣ ਲਈ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਘਟਕ ਉੱਤੇ ਲੇਵੀ ਲਗਾਉਣ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸੀਯੂਐਮਆਈ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਰਤ ਜੋ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਟੈਰਿਫ ਦਾ 10% ਸੀ, ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ।

f) ਹੋਰ, ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਲੇਵੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਸਮਾਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਫੀਸ ਨਾ ਰਹਿ ਕੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੋਰਡ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ & ਓਰਸ. ਬਨਾਮ ਸੈਲਵੇਸ਼ਨ ਆਰਮੀ, ਵੈਸਟਰਨ ਇੰਡੀਆ ਟੈਰੀਟਰੀ7$_{SUPERSCRIPT}$ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

g) ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਲੈਂਦਿਆਂ, ਗਣਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿਸਾਬ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਲੇਵੀ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਪਾਣੀ ਦੇ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਲਾਭ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਕੈਚਮੈਂਟ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਹੋਰ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ।

27. ਸ੍ਰੀ ਜੈਦੀਪ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਪੀ.ਵੀ. ਸੁਰੇਂਦਰਨਾਥ, ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਜੋ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਲੋਂ ਕ੍ਰਮਵਾਰ, ਦੋਵਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਨੇ ਕਿਹਾ: - (a) ਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਸਮੇਤ ਧਾਰਾ 14 ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਈਐਨਡੀਐਸਆਈਐਲ ਅਤੇ ਸੀਯੂਐਮਆਈ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਧਾਰਾ 14 ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਪਾਣੀ ਦੇ ਛੱਡਣ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਏਜੰਸੀ/ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤਿਰਿਕਤ ਲਾਭ ਨਾਲ ਨਿਪਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਛੱਡਣ ਲਈ ਲਾਗਤ ਦੇ ਘਟਕ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਨੀਤੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਸੂਚਕਾਂਕ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ। ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਪਾਣੀ ਦੇ ਛੱਡਣ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਮਾਮਲਾ ਸਿਰਫ ਠੇਕੇ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੀ।

(b) ਇਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਅਸਮਾਨ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਿਕ ਸੌਦੇਬਾਜੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਅਤੇ ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਨੇ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਛੋੜਨ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਵਪਾਰਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੀ ਜੋ ਉਚਿਤ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(c) ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਅਤੇ ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਤੱਥ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਲਾਭ ਮਾਣ ਰਹੇ ਸਨ। ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਨੇ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੁਜ਼ਹਿਯਾਰ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਤੋਂ ਨੀਚੇ ਵਹਾਉਣ ਵਾਲੇ "ਟੇਲ ਰੇਸ" ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਦਾ ਲਾਭ ਮਾਣਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੇ ਅਨੈਯਰੰਕਲ ਡੈਮ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਦਾ

ਲਾਭ ਮਾਣਿਆ ਸੀ।

(d) ਨੀਤੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਜਲਾਸ਼ਯਾਂ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਬਿਜਲੀ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ "ਟੇਲ ਰੇਸ" ਲਾਭ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨਾਲ ਸੌਂਪਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਖਾਸ ਹਾਲਾਤਾਂ ਹੇਠ ਜੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਛੋਡਨ ਲਈ ਚਾਰਜ ਦੇਣੇ ਪੈਣਗੇ।

(e) ਉਹਨਾਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ ਜੋ ਪਾਣੀ ਦੀ ਅਨਿਯਮਿਤ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸਨ, ਪਾਣੀ ਦੀ ਪੁਖਤਾ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਸਪਲਾਈ ਨੇ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਟਰਬਾਈਨਾਂ ਦੀ ਸਮੂਹ ਚਾਲੂ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਬਣਾਇਆ। ਅਜਿਹੀ ਪੁਖਤਾ ਸਪਲਾਈ ਉਹ ਅੰਸ਼ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋ ਕੇ ਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(f) ਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਮੇਤ ਧਾਰਾ 14 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਅਤੇ ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਚਾਰਜ ਲਗਾਉਣਾ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਣ ਅਤੇ ਤਰਕਹੀਣ ਹੋਵੇਗਾ।

(g) ਭਾਵੇਂ ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 14 ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਾਰਾ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਸਥਿਤੀ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ (h) ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਅਤੇ ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਅੰਤਰ-ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਭੇਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਛੋਡਨ ਦੇ ਲਾਭ ਮਾਣ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੀਤੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਸਨ।

(i) ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਪਾਣੀ ਦੀ ਛੋਡ਼ ਲਈ ਦੇਣਯੋਗ ਚਾਰਜਾਂ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਕਿਉਮੀ ਅਤੇ ਇੰਡਸਿਲ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਇਹ ਜਬਰੀ ਵਸੂਲੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ।

28. ਮੁੱਖ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 08.04.1994 ਨੂੰ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਪਾਣੀ ਉਸੇ ਬੇਸਿਨ ਵਿੱਚ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਪਾਣੀ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਕੋਈ ਚਾਰਜ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕਰਨਾ ਸੀ ਪਰ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਰਾਜ ਦੇ ਸਿੰਚਾਈ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਲੈਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ 08.04.1994 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਲਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇੰਡਸਿਲ ਸਮਝੌਤਾ 30.12.1994 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੰਡਸਿਲ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਕਿਉਮੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਇੰਡਸਿਲ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, 08.04.1994 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਿਆ।

29. ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਮੀ ਅਤੇ ਇੰਡਸਿਲ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਉਹਨਾਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਲਾਭ ਯਕੀਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

30. ਹਾਈਡ੍ਰੋ-ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪਾਣੀ ਦੇ ਉੱਚਾਈ ਤੋਂ ਡਿੱਗਣ ਦੇ ਬਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਟਰਬਾਈਨ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਸਕਣ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਲਾਸ਼ਯ ਤੋਂ ਪੈਨਸਟਾਕਸ ਰਾਹੀਂ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਜਲਾਸ਼ਯ ਤੋਂ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਪਾਣੀ ਜਨਰੇਟਿੰਗ ਯੂਨਿਟਾਂ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਕਾਰਜ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਅਤੇ ਨਿਯਮਤ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਜਲਾਸ਼ਯ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਜੋ ਲਗਾਤਾਰ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਭੂਗੋਲ ਕਾਰਨ, ਵੱਡੇ ਜਲਾਸ਼ਯ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜਨਰੇਟਿੰਗ ਯੂਨਿਟ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਜਲਾਸ਼ਯ ਤੋਂ ਉੱਚਾਈ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਛੱਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਜਲਾਸ਼ਯ ਜਾਂ ਵੀਅਰ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਨਰੇਟਿੰਗ ਯੂਨਿਟਾਂ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਜਲਾਸ਼ਯ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਟਾਕ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਰਪਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਰੀਕਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਟਰਬਾਈਨਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਜਨਰੇਟਿੰਗ ਯੂਨਿਟ ਜਾਂ ਪਾਵਰਹਾਉਸ ਤੋਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਛੱਡ ਜਾਂ "ਟੇਲ ਰੇਸ" ਲਾਭ ਵੀ ਲਗਾਤਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜਨਰੇਟਿੰਗ ਯੂਨਿਟ ਜਾਂ ਪਾਵਰਹਾਉਸ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਕ ਹੋਰ ਜਨਰੇਟਿੰਗ ਯੂਨਿਟ ਅਜਿਹੀ ਪਾਵਰਹਾਉਸ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਹੈ, ਤਾਂ ਉੱਚੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਾਲੀ ਪਾਵਰਹਾਉਸ ਤੋਂ ਛੱਡ ਦਾ ਪਾਣੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਜਨਰੇਟਿੰਗ ਯੂਨਿਟ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

31. ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਦੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਥਾਂ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਉੱਤੇ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੂਜ਼ਹਿਯਾਰ ਪਾਵਰ ਹਾਉਸ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਛੱਡ ਨੂੰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਕੱਕੜ ਪਾਵਰ ਹਾਉਸ ਵੱਲ ਮੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਮੂਜ਼ਹਿਯਾਰ ਪਾਵਰ ਹਾਉਸ ਦੇ "ਟੇਲ ਰੇਸ" ਲਾਭ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੱਕੜ ਪਾਵਰ ਹਾਉਸ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਦਰਿਆ ਵਿੱਚ ਵਹਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੱਕੜ ਪਾਵਰ ਹਾਉਸ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ 50 ਐਮ.ਡਬਲਿਊ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਦੀ 12 ਐਮ.ਡਬਲਿਊ ਹੈ।

ਭਾਵੇਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਇੱਕ ਉੱਚਾਈ ਉੱਤੇ ਸਥਿਤ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਾਲੀ ਪਾਵਰਹਾਉਸ ਲਈ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਨਾਲ ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਦੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਦੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਲਗਾਤਾਰ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

32. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਜਲਾਸ਼ਯ ਅਰਥਾਤ, ਅਨੈਯਰੰਕਲ ਡੈਮ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਹਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪਾਣੀਆਰ ਪਾਵਰ ਹਾਉਸ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ ਜਿਸ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ 32 ਐਮ.ਡਬਲਿਊ ਹੈ। ਪਾਣੀਆਰ ਪਾਵਰ ਹਾਉਸ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪਾਣੀ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਦੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ 21 ਐਮ.ਡਬਲਿਊ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਦੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਥਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

33. ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਤੱਥ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਨੀਤੀ ਦੇ ਕਲਾਜ਼ 14 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਫਾਇਦਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਮਿਲੇਗਾ, ਇਹ ਗਣਨਾ ਅਤੇ ਹਿਸਾਬ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ।

34. ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਅਤੇ ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਮੇਤ ਧਾਰਾ 14 ਨੂੰ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਅਤੇ ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਦੋਵੇਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਅਵਗਤ ਸਨ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਕਾਰਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜਲ ਦੀ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਲਾਭ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲੇਗਾ।

ਇਸ ਲਈ, ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਵਰਗੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਾਰਾ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧ ਨੀਤੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

35. ਅਗਲੇ ਸਵਾਲ ਜੋ ਵਿਚਾਰਣ ਯੋਗ ਹਨ ਉਹ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 14, ਜੋ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਅਣਉਚਿਤ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

36. ਸੈਂਟਰਲ ਇਨਲੈਂਡ ਵਾਟਰ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ 4 ਜੋ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦਬਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, a ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਮਿਲੇਗੀ ਸਿਰਫ਼ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਕਰਮਚਾਰੀ ਕੋਲ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਵਿਕਲਪ ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ. ਇਹ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮਿਆਦ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ ਬੇਸਮਝ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਤੋਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਵਪਾਰਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸਬੰਧਤ ਚਰਚਾ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 89 ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੀ: -

"89. … …ਸੰਵਿਧਾਨ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਨਿਆਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅੱਗੇ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਸਮਾਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਇਸ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਹੋਏ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸਹੀ ਅਤੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਹੈ, ਜੋ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਨਿਆਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਹਾਨ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇੱਕ ਅਣਉਚਿਤ ਅਤੇ ਅਗਵਾਈ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਣਉਚਿਤ ਅਤੇ ਅਗਵਾਈ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੀਆਂ ਅਤੇ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦੇਣਗੀਆਂ, ਜੋ ਸਮਝੌਤਾ ਬਰਗੇਨਿੰਗ ਪਾਵਰ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੌਦਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਣ ਸੂਚੀ ਦੇਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੀ ਜੋ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੋਈ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਥੇ ਬਰਗੇਨਿੰਗ ਪਾਵਰ ਵਿੱਚ ਅਸਮਾਨਤਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਤਾਕਤ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਅੰਤਰ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਥੇ ਅਸਮਾਨਤਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਿਰਜਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਇਹ ਉਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਥੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪਾਰਟੀ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਜੀਵਨ ਜਿਊਣ ਦੇ ਸਾਧਨ ਸਿਰਫ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਾਏ ਗਏ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਅਰਥਪੂਰਣ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਜਾਂ ਮਿਆਰੀ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸੈੱਟ ਆਫ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਫਾਰਮ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਧਾਰਾ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਅਣਉਚਿਤ, ਅਗਵਾਈ ਅਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਥੇ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਬਰਗੇਨਿੰਗ ਪਾਵਰ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਲਗਭਗ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਥੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਪਾਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਇੱਕ ਵਪਾਰਿਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਹੈ

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

37. ਐਸ.ਕੇ. ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ8$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ:-

“ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਸਮਾਨ ਬਰਗੇਨਿੰਗ ਪਾਵਰ ਸਬੰਧੀ ਦਲੀਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਅੰਤਰਦੇਸ਼ੀ ਜਲ ਆਵਾਜਾਈ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਬ੍ਰੋਜੋ ਨਾਥ ਗੰਗੁਲੀ4$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੈਰਾ 89 ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਪਾਰਕ ਕਰਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸਮਾਨ ਬਰਗੇਨਿੰਗ ਪਾਵਰ ਦੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

38. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਆਈਕੋਮ ਟੈਲੀ ਲਿਮਿਟੇਡ5$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਾਹਿਜੇ ਸਨ, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ:-

"11. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿੱਖਿਆਪ੍ਰਦ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੈਂਟਰਲ ਇਨਲੈਂਡ ਵਾਟਰ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ4$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨਤਾ ਅਰਥਾਤ ਅਜਿਹੇ ਅਨੁਬੰਧ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਚਕਾਰ ਬਰਗੇਨਿੰਗ ਪਾਵਰ ਵਿੱਚ ਅਸਮਾਨਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਨੁਚਿਤ ਹਨ, ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿੱਥੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਪਾਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਅਨੁਬੰਧ ਇੱਕ ਵਪਾਰਕ ਸੌਦਾ ਹੈ (ਦੇਖੋ ਪੈਰਾ 89 ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ). ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਤਰਕ ਅਸਫਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

39. ਪਾਇਨੀਅਰ ਅਰਬਨ ਲੈਂਡ ਅਤੇ ਇਨਫਰਾਸਟ੍ਰਕਚਰ ਲਿਮਿਟੇਡ6$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ, ਫਲੈਟ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਬਿਲਡਰ ਵਿਚਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇਵਾਲਾ, ਅਨੁਚਿਤ ਅਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਸੈਂਟਰਲ ਇਨਲੈਂਡ ਵਾਟਰ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ4$_{SUPERSCRIPT}$ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਫਲੈਟ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੰਧਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ।

40. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਸਾਫ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਅਨੁਬੰਧ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਪਾਸੇਵਾਲੀ, ਅਨੁਚਿਤ ਅਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਕੋਲ ਘੱਟ ਬਰਗੇਨਿੰਗ ਪਾਵਰ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਸੈਂਟਰਲ ਇਨਲੈਂਡ ਵਾਟਰ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਵਿਸਤਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਲੰਬੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਿਮਰਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਦੋਵੇਂ ਸੀਯੂਐਮਆਈ ਅਤੇ ਆਈਐਨਡੀਐਸਆਈਐਲ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦਾ ਲਾਭ ਸੀ।

ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸੀਯੂਐਮਆਈ ਅਤੇ ਆਈਐਨਡੀਐਸਆਈਐਲ ਘੱਟ ਬਰਗੇਨਿੰਗ ਪਾਵਰ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਸੀਯੂਐਮਆਈ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਧਾਰਾ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

41. ਆਈਕੋਮ ਟੈਲੀ ਲਿਮਿਟੇਡ5 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਇਨਵਾਈਟਿੰਗ ਟੈਂਡਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 (viii) ਨੂੰ ਮਨਮਾਨਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਧਾਰਾ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਪ੍ਰੀ-ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੈਂਟਰਲ ਇਨਲੈਂਡ ਵਾਟਰ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ4 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਕਿ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਧਾਰਾ ਅਨੁਚਿਤ ਸੀ, ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਧਾਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨਾ ਕਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਅਨਬਲਾਕ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਅਸਰਹੀਣ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਏ.ਐਲ. ਕਾਲਰਾ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਤੇ ਉਪਕਰਣ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ9 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਪੈਰਾ 23 ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ ਦਾ ਫਰੋਲੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਫਾਇਲਿੰਗ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 23 ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੀ:

“23. ਇਸ ਕੇਸ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਿਦਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਤਕ ਇਹ ਪਾਇਆ ਨਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਜਿਸ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜੀ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਨਿਰਰਥਕ ਹੈ, ਤਦ ਤਕ ਉਦਾਹਰਣਕ ਖਰਚ ਜਾਂ ਦੰਡਾਤਮਕ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਜੋ ਰਕਮ ਮੰਗੀ ਗਈ ਹੈ ਉਸ ਦੇ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਇੱਕ “ਕਾਲ-ਅਪ ਜਮਾ” ਜੋ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਨਿਰਰਥਕ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਫਾਇਲਿੰਗ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਸੰਬੰਧ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ

ਇਹ ਸਾਰੇ ਦਾਅਵਿਆਂ (ਨਿਰਰਥਕ ਜਾਂ ਅਨਿਰਰਥਕ) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬਿਲਕੁਲ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਜਮਾ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਬਣਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਾਅਵਾ ਨਿਰਰਥਕ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਲੈਜ ਮਨਮਾਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਜੋ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਅਤੇ ਅਨਿਆਇ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਆਦਮੀ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੱਚਮੁੱਚ, ਇੱਕ ਦਾਅਵਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਨਿਰਰਥਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਿੰਨ ਮਧਿਆਂਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਤੱਥ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਬਹੁਮਤ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਹੋਏ ਹਨ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਸੰਭਵ ਜਾਂ ਯਥਾਰਥ ਵਿਚਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਜਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਰਥਕ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ। ਹੋਰ, ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਦਾਅਵਾ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਸਹੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਮਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਸਫਲ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ ਇੱਕ ਦਾਅਵਾ ਜੋ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਖਤਮ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਜੇ ਦਾਅਵਾ ਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਅੰਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਮਧਿਆਂਕ ਵੱਲੋਂ ਸਿਰਫ ਦਸ ਲੱਖ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਜਮਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦਾ ਇੱਕ-ਦਸਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਸਫਲ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮਧਿਆਂਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜਮਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੇ ਨੌ-ਦਸਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਕਤ ਪਾਰਟੀ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕਲੈਜ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਮਾਨਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਤਿਰਿਕਤ ਜਾਂ ਅਨੁਪਾਤਹੀਣ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਨਤੀਜਾ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮਧਿਆਂਕ ਹਾਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਉਸ ਜਮਾ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਵਾਰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਕਮ ਹੈ।"

(1984) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 316 ਸਿਰਫ ਅਤਿਰਿਕਤ ਜਾਂ ਅਨੁਪਾਤਹੀਣ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪਰ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਨਤੀਜਾ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮਧਿਆਂਕ ਹਾਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਉਸ ਜਮਾ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਵਾਰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਕਮ ਹੈ।"

42. ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨੀਤੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨੀਤੀ ਨੇ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਲਾਭ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਇਕਾਈਆਂ ਜਾਂ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਰਹੇਗਾ।

ਅਜਿਹੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਬਾਂਧਾਂ ਅਤੇ ਜਲਾਸ਼ਯਾਂ ਨੂੰ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕਾਫੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਵਾਧੂ ਲਾਭ ਜਾਂ ਫਾਇਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਕਾਈਆਂ ਰਾਹੀਂ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਫਾਇਦਾ ਨਿੱਜੀ ਇਕਾਈ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਨੀਤੀ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਚਾਰਜ਼ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਰਤ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਅਤਾਰਕਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਚੂੰਕਿ ਨਿੱਜੀ ਇਕਾਈ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਮੂਲਧਨ ਖਰਚ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਤੋਂ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਕੁਝ ਉਚਿਤ ਚਾਰਜ਼ ਜ਼ਰੂਰ ਲਗਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੀ ਨੀਤੀ ਅਧੀਨ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਸੀਯੂਐਮਆਈ ਅਤੇ ਇੰਡਸਿਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਇਕਾਈਆਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਸਪੁਰਦਗੀ ਜੋ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਲਾਜ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗੀ ਮਨਮਾਨੀ, ਇਸ ਲਈ, ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

43. ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੇਨਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 14 ਨੀਤੀ ਦੇ ਗੁਣਾਂ, ਸੰਦਰਭਾਂ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਜਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਕੱਢੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਵੀ

ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਰਾਜ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਨਿਗਮ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਡਾਇਮੰਡ ਐਂਡ ਜੇਮ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ 10:-

"15. ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ "ਗਰਮ ਫੂਕਣਾ-ਠੰਡਾ ਫੂਕਣਾ", "ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਢਿੱਲਾ" ਜਾਂ "ਸਵੀਕਾਰ ਅਤੇ ਇਨਕਾਰ" ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਇੱਕ ਕਰਾਰ, ਜਾਂ ਹਸਤਾਂਤਰਣ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ..." ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਕਰਾਰ, ਜਾਂ ਹਸਤਾਂਤਰਣ, ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਆਪਣੇ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ....."

44. ਅੱਗੇ ਵਧਦਿਆਂ, ਭਾਵੇਂ ਪਾਲਿਸੀ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਜਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਨਾਲ ਬੰਧਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਸਵਾਲ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੀਪੀਪੀਜ਼ ਨੂੰ ਹੀ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਦਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਆਈਪੀਪੀਜ਼ ਨੂੰ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਨਾਲ ਸੀਪੀਪੀਜ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੀਪੀਪੀਜ਼ ਅਤੇ ਆਈਪੀਪੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਵਖਰਾਪਣ ਹੈ। ਸੀਪੀਪੀਜ਼ ਆਪਣੇ ਖਪਤ ਲਈ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੀਯੂਐਮਆਈ ਅਤੇ ਐਨਡੀਐਸਆਈਐਲ ਦੋਵੇਂ ਆਪਣੇ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਜਾਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਕਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਖਪਤ ਲਈ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇ ਕੁਝ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਅਧਿਕਤਾ ਜਾਂ ਬਾਕੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਵਰਤੋਂ ਆਪਣੀ ਖਪਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਆਈਪੀਪੀਜ਼ ਆਪਣੀ ਖਪਤ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਬੋਰਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਆਈਪੀਪੀਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਗ੍ਰਿਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਇਕਾਈਆਂ ਜਾਂ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸਾਂ ਵਾਂਗ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ ਵੱਲ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਨੂੰ ਸੀਪੀਪੀਜ਼ ਅਤੇ ਆਈਪੀਪੀਜ਼ ਲਈ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਆਈਪੀਪੀਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਆਮ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਆਮ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਬਿਜਲੀ ਉੱਤੇ ਪਾਣੀ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤਿਕ ਤੱਤ ਦਾ ਅਤਿਰਿਕਤ ਬੋਝ ਜਾਂ ਲੋਡ ਜਰੂਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਬੋਰਡ ਨੇ ਸਾਰੇ ਆਈਪੀਪੀਜ਼ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਕਹਾਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਵਖਰਾਪਣ ਜਾਂ ਵਰਗੀਕਰਣ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤਰਕ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਮਕਸਦ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਬੋਝ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਸੀ। ਚੂੰਕਿ ਸੀਪੀਪੀਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਬਿਜਲੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਖਪਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਸ ਲਈ ਆਮ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਅੰਤਿਮ ਜਾਂ ਨਤੀਜਾਤਮਕ ਬੋਝ ਪਾਉਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਵਖਰਾਪਣ ਜਾਂ ਵਰਗੀਕਰਣ ਲਈ ਆਧਾਰ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸੀਯੂਐਮਆਈ ਅਤੇ ਐਨਡੀਐਸਆਈਐਲ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬਜਾਏ ਕਿ ਅਕੁਦਰਤੀ ਜਾਂ ਅਤਾਰੱਕਿਕ ਹੋਣ ਦੇ, ਵਰਗੀਕਰਣ ਦਾ ਆਮ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਨਤੀਜਾਤਮਕ ਬੋਝ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਬੰਧ ਜਾਂ ਨਾਤਾ ਸੀ।

ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਬੇਅਸਰ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

45. ਇਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ ਉੱਤੇ ਰਾਜਸਵ ਜਾਂ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਖੀਰਲੇ ਸੈੱਟ ਦੇ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਦਾ ਆਧਾਰ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਾਂ ਘਾਟ ਉੱਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਹਾਇਕ ਮੁੱਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ਼ 38, 39 ਅਤੇ 57 ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਉਦ੍ਧ□ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਹੀ ਤੌਰ ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ, ਅਜਿਹੇ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਜਾਂ ਜਨਮ ਨੀਤੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਾਰੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ।

46. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਰਾਜਸਵ ਜਾਂ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਜਬਰੀ ਵਸੂਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਲਗਾਉਣ ਪਿੱਛੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੇ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਰਾਜ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਕਾਉਂਟਰ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਰਾਜਸਵ ਜਾਂ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦਾ ਜਨਮ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਰਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੋਰਡ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ।

47. ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਫੀਸ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹਿੰਗਿਰ-ਰਾਮਪੁਰ ਕੋਲ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਓੜੀਸਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਸੀ:-

“ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਜੋ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਚੁਣੌਤੀਯੁਕਤ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਲੇਵੀ ਲਿਸਟ II ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ 23 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੀ ਐਂਟਰੀ 66 ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਫੀਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਫੀਸ ਦੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਟੈਕਸ ਦੀ ਸਾਫ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਜੋ ਕਿ ਲੈਥਮ, ਸੀ.ਜੇ., ਨੇ ਮੈਥਿਊਜ਼ ਵੀ. ਚਿਕੋਰੀ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਅਕਸਰ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਕਲਾਸਿਕ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। “ਇੱਕ ਟੈਕਸ”, ਲੈਥਮ, ਸੀ.ਜੇ., ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪਬਲਿਕ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਬਲਿਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦੀ ਜਬਰੀ ਵਸੂਲੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਅਦਾਇਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ”। ਟੈਕਸ ਦੀ ਮੌਲਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੇ ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਫੀਸ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਫੀਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਾਤੀ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਪਬਲਿਕ ਅਥਾਰਿਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੈਸੇ ਦੀ ਜਬਰੀ ਵਸੂਲੀ ਹਨ; ਪਰ ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਪਬਲਿਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮਰਥਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇੱਕ ਫੀਸ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੀਸ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਪਬਲਿਕ ਅਥਾਰਿਟੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕੁ ਪ੍ਰੋ ਕੁਓ ਦਾ ਅੰਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਜਾਂ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਸੈਸ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸੈਸ ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਫੀਸ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਬਲਿਕ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵਸੂਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਟੈਕਸ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੰਯੁਕਤ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਪਬਲਿਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਫੀਸ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੈਸ ਸੰਯੁਕਤ ਫੰਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਸੇਵਾ ਲਈ

ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਫੀਸ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 1954 ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਹਿੰਦੂ ਧਾਰਮਿਕ ਐਂਡੋਮੈਂਟਸ, ਮਦਰਾਸ ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਲਕਸ਼ਮੀਂਦਰ ਤੀਰਥ ਸਵਾਮੀਆਰ ਆਫ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਿਰੂਰ ਮੁੱਟ13SUPERSCRIPT ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਿੰਦੂ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਐਂਡੋਮੈਂਟਸ ਐਕਟ, 1951 (ਮਦਰਾਸ ਐਕਟ 19 ਆਫ 1951) ਦੀ ਵਾਇਦਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੈਕਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 76(1) ਸੀ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਹਰ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਦਾ 5% ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸਾਲਾਨਾ ਯੋਗਦਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਪਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਤਰਕ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਯੋਗਦਾਨ ਫੀਸ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਟੈਕਸ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ। ਇਸ ਤਰਕ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਵੇਲੇ ਮੁਖਰਜੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਨ, ਨੇ ਮੈਥਿਊਜ਼14SUPERSCRIPT ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲੈਥਮ, ਸੀ.ਜੇ., ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਟੈਕਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਫੀਸ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ "ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੱਥ ਜੋ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਥਿਊਰੀ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਕਿ ਯੋਗਦਾਨ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਸਾ ਨਾ ਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਖਰਚੇ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੈ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਇਕੱਠ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਖਰਚੇ ਨਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਕੱਠਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਬਲਕਿ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਇਕ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ।" ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਨੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਹ ਵੀ ਜੋੜਿਆ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹਾਲਾਤ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਹਿਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸੈਕਸ਼ਨ 76(1) ਨੂੰ ਅਤਿਰਿਕਤ

ਵਿਆਖਿਆ ਵਜੋਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਹੀ ਬਿੰਦੂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉੜੀਸਾ ਹਿੰਦੂ ਧਾਰਮਿਕ ਐਂਡੋਮੈਂਟਸ ਐਕਟ, 1939, ਨੂੰ 1952 ਦੇ ਸੋਧ ਐਕਟ 2 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਵਿੱਚ ਮਹੰਤ ਸ੍ਰੀ ਜਗੰਨਾਥ ਰਾਮਾਨੁਜ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਉੜੀਸਾ ਦੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉੱਠਿਆ। ਮੁਖਰਜੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ, ਜੋ ਫਿਰ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬੋਲੇ, ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 49 ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਹਰ ਮੁੱਟ ਜਾਂ ਮੰਦਰ ਉੱਤੇ ਸਪੈਸੀਫਾਇਡ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਾਈ ਜਿਸ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਰੁਪਏ 250 ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ। ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕੱਠ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਰੈਵੇਨਿਊ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹੋਰ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਤਹਿ ਕੀਤੇ ਗਏ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਇੱਕ ਫੰਡ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 50 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਫੰਡ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਂਤੀ ਸਰਕਾਰ ਕਰਜ਼ ਅਤੇ ਅਨੁਦਾਨ ਦੋਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਲਈ ਅਲੱਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 12. ਇਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬੰਬਈ ਪਬਲਿਕ ਟਰੱਸਟ ਐਕਟ, 1950 (ਐਕਟ 29 ਆਫ 1950) ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 58 ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਿਆ ਜੋ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਯੋਗਦਾਨ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ

48. ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕੇਸੋਰਾਮ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ17SUPERSCRIPT ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇੰਡੀਆ ਸੀਮੈਂਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ18SUPERSCRIPT ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ:

“59. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵਾਂਗੇ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ:

ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਮੁਹਾਵਰੇ, ਸਥਾਈ ਐਡਨ. (ਵੌਲ. 37-ਏ, ਪੰਨਾ 597):

“‘ਰਾਇਲਟੀ’ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜੋ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਆਰਕਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ‘ਰਾਇਲਟੀ’ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਜਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਮੀਨਦਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੁਆਵਜ਼ਾ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਧੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਹੈ। ‘ਰਾਇਲਟੀ’ ਉਤਪਾਦ ਜਾਂ ਮੁਨਾਫ਼ੇ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਖਾਨ, ਜੰਗਲ ਆਦਿ) ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜੋ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਆਰਕਸ਼ਿਤ ਹੈ।”

ਸਟਰਾਉਡ ਦੀ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਆਫ਼ ਵਰਡਜ਼ ਅਤੇ ਮੁਹਾਵਰੇ (6ਵੀਂ ਐਡਨ., 2000, ਵੌਲ. 3, ਪੰਨਾ 2341): “ਸ਼ਬਦ ‘ਰਾਇਲਟੀਜ਼’ ਖਾਣ ਲੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰੈਡੇਂਡਮ ਦਾ ਵਰਿਆਬਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਖਨਿਜਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਜਾਂ ਪੇਟੈਂਟ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਰੇਕ ਆਰਟੀਕਲ ਤੇ ਪੇਟੈਂਟੀ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਹਿਮਤ ਭੁਗਤਾਨ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਜਿਸ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰਾਇਲਟੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।”

ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਮੁਹਾਵਰੇ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ (3ਜੀ ਐਡੀ., 1990, ਵੌਲ. 4, ਪੰਨਾ 112):

“ਇੱਕ ਰਾਇਲਟੀ, ਜਿਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਖਾਣਾਂ ਦੇ ਪੱਟੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਭੁਗਤਾਨ ਹੈ ਜੋ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਾਣਾਂ ਦੇ ਖਨਿਜ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।”

ਵਾਰਟਨ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੈਕਸੀਕਨ (14ਵੀਂ ਐਡੀ., ਪੰਨਾ 893):

“ਰਾਇਲਟੀ.—ਇੱਕ ਪੇਟੈਂਟੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪੇਟੈਂਟ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਰੇਕ ਆਰਟੀਕਲ ਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਅਨੁਸਾਰ

ਭੁਗਤਾਨ; ਜਾਂ ਇੱਕ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਹਰੇਕ ਵਿਕੀ ਕਾਪੀ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਦੁਆਰਾ; ਜਾਂ ਖਨਿਜਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਹਰੇਕ ਟਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਭਾਰ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਤੇ।"

ਮੋਜਲੀ ਅਤੇ ਵਾਈਟਲੀ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ (11ਵੀਂ ਐਡੀ., 1993, ਪੰਨਾ 243):

"ਇੱਕ ਪ੍ਰੋ ਰਾਟਾ ਭੁਗਤਾਨ ਇੱਕ ਦਾਤਾ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ, ਪੱਟੇ ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੇ, ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਦਾਨ ਜਾਂ ਪੱਟੇ ਦੇ ਮੁਨਾਫੇ ਤੇ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਖਾਣਾਂ, ਪੇਟੈਂਟਾਂ ਅਤੇ ਕਾਪੀਰਾਈਟਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

ਪ੍ਰੈਮ ਦੀ ਨਿਆਇਕ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ (1992, ਵੈਲ. 2, ਪੰਨਾ 1458):

"ਰਾਇਲਟੀਆਂ ਉਹ ਭੁਗਤਾਨ ਹਨ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਖਨਿਜਾਂ, ਲੱਕੜ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਲਈ ਮੰਗ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਰਾਇਲਟੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਉਹ ਹਨ, ਕਿ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਭੁਗਤਾਨ ਹਟਾਈ ਗਈ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ।"

ਬਲੈਕ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ (7ਵੀਂ ਐਡੀ., ਪੰਨਾ 1330):

"ਰਾਇਲਟੀ.—ਅਸਲ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਉਤਪਾਦ ਜਾਂ ਮੁਨਾਫੇ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ, ਖਨਿਜ ਪੱਟੇ ਦੇ ਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਮੀਨ 'ਤੇ ਖਾਣ ਜਾਂ ਡ੍ਰਿਲ ਕਰਨ ਦੇ ਲੀਜ਼ੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਬਦਲੇ।

ਖਨਿਜ ਰਾਇਲਟੀ.—ਖਨਿਜ ਉਤਪਾਦਨ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ।" 60. ਡੀ.ਕੇ. ਤ੍ਰਿਵੇਦੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ19 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ "ਕਿਰਾਯਾ", "ਰਾਇਲਟੀ" ਅਤੇ "ਮੁਰਦਾ ਕਿਰਾਯਾ" ਨਾਲ ਨਿਪਟਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ: (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰਨਾ 53-54, ਪੈਰਾ 38-39)

"38. ਕਿਰਾਇਆ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਅਵਧਾਰਨਾ ਦਾ ਇੱਕ ਅਭਿੰਨ ਅੰਗ ਹੈ। ਇਹ ਲੀਜ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਲੀਜ਼ਰ ਨੂੰ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਹਸਤਾਂਤਰਣ ਲਈ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ।

... ... ...

39. ਖਾਣ ਦੀ ਲੀਜ਼ ਵਿੱਚ, ਲੀਜ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਲੀਜ਼ਰ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਵਿਚਾਰ ਕਿਰਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਲੀਜ਼ ਕੀਤੇ ਖੇਤਰ ਲਈ (ਅਕਸਰ ਸਤਹ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਕਹਾਂਦਾ ਹੈ), ਮੁਰਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਰਾਇਲਟੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਚੂੰਕਿ ਖਾਣ ਦੀ ਲੀਜ਼ ਲੀਜ਼ੀ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸਧਾਰਣ ਲੀਜ਼ ਅਧੀਨ ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਖਨਿਜ ਕੱਢਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਲਾਭ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਦਾ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਲੀਜ਼ੀ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ ਕੀਤੇ ਖੇਤਰ ਲਈ ਆਮ ਕਿਰਾਇਆ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੱਢੇ ਗਏ ਖਨਿਜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਭੁਗਤਾਨ 'ਰਾਇਲਟੀ' ਕਹਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖਾਣ ਨੂੰ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੀਜ਼ਰ ਨੂੰ ਰਾਇਲਟੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰਯਾਪਤ ਵਾਪਸੀ ਨਾ ਮਿਲੇ। ਲੀਜ਼ਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਆਮਦਨ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਚਾਹੇ ਖਾਣ ਚਲਾਈ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਚਲਾਈ ਜਾਵੇ, ਲੀਜ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ 'ਮੁਰਦਾ ਕਿਰਾਇਆ' ਕਹਾਂਦਾ ਹੈ। 'ਮੁਰਦਾ ਕਿਰਾਇਆ' ਲੀਜ਼ ਕੀਤੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗਣਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਰਾਇਲਟੀ ਕੱਢੇ ਜਾਂ ਹਟਾਏ ਗਏ ਖਨਿਜਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿਥੇ ਮੁਰਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਲੀਜ਼ਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਵਾਪਸੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਰਾਇਲਟੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਵਾਪਸੀ ਹੈ ਜੋ ਕੱਢੇ ਗਏ ਖਨਿਜਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨਾਲ ਬਦਲਦੀ ਹੈ। ਚੂੰਕਿ ਮੁਰਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਰਾਇਲਟੀ ਦੋਵੇਂ ਲੀਜ਼ ਕੀਤੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੀਜ਼ਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸੀ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਮੁਰਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ਰ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਾਇਲਟੀ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਗਾਰੰਟੀਡ ਰਕਮ ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਲੀਜ਼ ਕੀਤੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ

ਕੱਢੇ ਜਾਂ ਹਟਾਏ ਗਏ ਖਨਿਜਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।"

ਐਚ. ਆਰ. ਐਸ. ਮੁਰਥੀ ਬਨਾਮ ਕਲੈਕਟਰ ਆਫ ਚਿੱਤੂਰ20$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਾਇਲਟੀ ਨੂੰ "ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਜਿੱਤੇ ਗਏ ਪਦਾਰਥਾਂ ਜਾਂ ਖਨਿਜਾਂ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਭੁਗਤਾਨ" ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ।

61. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਨਿਆਇਕ ਰਾਏ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉੜੀਸਾ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨਾਰਾਇਣ ਅਗਰਵਾਲਾ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਉੜੀਸਾ21 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ: (ਏ.ਆਈ.ਆਰ. ਪੰਨਾ 224, ਪੈਰਾ 12) "[ਆਰ]ਾਇਲਟੀ ਉਹ ਭੁਗਤਾਨ ਹੈ ਜੋ ਕੱਢੇ ਗਏ ਖਨਿਜਾਂ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਹੈ।" ਸੁਰਜਦੀਨ ਲਕਸ਼ਮਣਲਾਲ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਐਮ.ਪੀ., ਨਾਗਪੁਰ22 ਵਿੱਚ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵਾਰਟਨ ਦੀ ਲਾਅ ਲੈਕਸੀਕਨ ਅਤੇ ਮੋਜਲੀ ਐਂਡ ਵਿਟਲੀ ਦੀ ਲਾਅ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ (ਏ.ਆਈ.ਆਰ. ਪੰਨਾ 130, ਪੈਰਾ 7) "ਰਾਇਲਟੀਆਂ ਉਹ ਭੁਗਤਾਨ ਹਨ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਖਨਿਜਾਂ, ਲੱਕੜ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹੋਰ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਮੰਗ ਸਕਦੀ ਹੈ।" ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਇਲਟੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ: (i) ਭੁਗਤਾਨ ਹਟਾਏ ਗਏ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ (ii) ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ।

71. ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਸਵਾਸਤ ਹਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਬਾਧਿਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਕਤ ਗਲਤੀ ਨਾਲ "ਰਾਇਲਟੀ" ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਇਰਦ-ਗਿਰਦ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਪਹੁੰਚੇ। ਅਸੀਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਰਾਇਲਟੀ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਇਲਟੀ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇੱਕ ਰਾਜ ਹੋਵੇ। ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਰਾਇਲਟੀ ਵਸੂਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਪਰ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ। ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਰਾਇਲਟੀ ਆਮਦਨ ਵਜੋਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਇਲਟੀ ਇੱਕ ਖਰਚਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰਾਇਲਟੀ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਅਸੀਂ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸੀਮੈਂਟ23$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਰਾਇਲਟੀ ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਟਾਈਪੋਗ੍ਰਾਫੀਕਲ ਜਾਂ ਅਣਜਾਣ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਬਣੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਐਲਾਨ ਵਜੋਂ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਅਸੀਂ ਮਹਾਲਕਸ਼ਮੀ ਫੈਬਰਿਕ ਮਿਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ24$_{SUPERSCRIPT}$ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਸਹਿਮਤੀ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 12 ਵਿੱਚ) ਕਿ ਭਾਰਤ ਸੀਮੈਂਟ23$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ ਕੋਈ "ਟਾਈਪੋਗ੍ਰਾਫੀਕਲ ਗਲਤੀ" ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਨਤੀਜਾ ਕਿ ਰਾਇਲਟੀ ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਹੈ, ਪਿਛਲੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫਾਂ ਦੇ ਤਰਕ ਤੋਂ ਸਿੱਧਾ ਨਿਕਲਿਆ ਸੀ।"

49. ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਅੰਬੂਜਾ ਸੀਮੈਂਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ25, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:- "44. "ਰਾਇਲਟੀ" ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਵਿਕੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਪੇਟੈਂਟ, ਖਾਣ ਦੇ ਲੀਜ਼ ਜਾਂ ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਰਾਖਵੇਂ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਭੁਗਤਾਨ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਵਰਤਣ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਾਂਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਿਤਾਘੁਰ ਪੇਪਰ ਮਿਲਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।"

45. ਇਸਦੇ ਮੂਲ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਅਰਥ ਵਿੱਚ "ਰਾਇਲਟੀ" ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ, "ਜੁਰਾ ਰੇਗਾਲੀਆ" ਜਾਂ "ਜੁਰਾ ਰੇਗੀਆ" ਦਾ ਬਰਾਬਰ ਜਾਂ ਅਨੁਵਾਦ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਾਵਰਨ ਦੇ ਰਾਜਸੀ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸਦੇ ਦੂਜੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਬਦ "ਰਾਇਲਟੀ" ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖਾਣ ਲੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਰੈਡੇਂਡਮ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਵੇਰਵਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਕਦ ਜਾਂ ਕਿਸਮ ਵਿੱਚ ਅਦਾਇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਦੇਖੋ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿਆਲ ਬਨਾਮ ਕਰਮ ਚੰਦ ਥਾਪਰ**।)**

46. "ਰਾਇਲਟੀ" ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਰਾਇਲਟੀ ਨੂੰ ਖਣਿਜ ਦੀ ਉਤਪਾਦਿਤ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੁਕਾਇਆ ਗਿਆ ਸੈੱਸ ਵੀ ਉਸੇ ਖਣਿਜ ਦੀ ਉਤਪਾਦਿਤ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ

ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਰਾਇਲਟੀ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ। ਪਹਿਲਾ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਖਾਣ ਸਥਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਖਣਿਜਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਜਿੱਤਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕੀਮਤ ਹੈ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖਾਣ ਲੀਜ਼ਧਾਰਕ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸੈੱਸ ਇੱਕ ਖਣਿਜ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਟੈਕਸ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਸਰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਣਿਜ ਦੀ ਉਤਪਾਦਿਤ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਫਰਕ ਬਾਰੀਕ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। (ਦੇਖੋ ਸਟੇਟ ਆਫ ਡਬਲਿਊ.ਬੀ. ਬਨਾਮ ਕੇਸੋਰਮ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ**।)**

50. ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਦੀ ਮੌਲਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ 'ਤੇ, ਬਨੁਮਤੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਵੱਲੋਂ ਜਿੰਦਲ ਸਟੇਨਲੈੱਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤੀ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ ਇਸ ਦੇ ਸਾਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਨ:-

“334. ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਦੀਆਂ ਮੌਲਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਇਹ ਹਨ ਕਿ: (i) ਇਹ ਕਰਦਾਤਾ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਧੀਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; (ii) ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲਾਭ ਨੂੰ ਕਰਦਾਤਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ (iii) ਇਹ ਆਮ ਬੋਝ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਹਿੰਦੂ ਧਾਰਮਿਕ ਏਂਡੋਵਮੈਂਟਸ ਵੀ. ਸ਼੍ਰੀ ਲਕਸ਼ਮੀਂਦਰਾ ਤੀਰਥ ਸਵਾਮੀਆਰ ਆਫ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਿਰੂਰ ਮੁੱਟ13, ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਲਗਾਤਾਰ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹੇਠਾਂ ਹੈ: (ਏ.ਆਈ.ਆਰ. ਪੰ. 284, ਪੈਰਾ 43)”
“43. … “ਇੱਕ ਟੈਕਸ” … ‘ਇੱਕ ਜਬਰੀ ਵਸੂਲੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ‘ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਅਦਾਇਗੀ’ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਹ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਕਰ ਦੀਆਂ ਮੌਲਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਭਾਰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੋਰ ਰੂਪਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਾਧਾਨ ਦਾ ਸਾਰ ਮਜਬੂਰੀ ਹੈ, ਭਾਵ, ਇਹ ਕਰਦਾਤਾ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੇਠ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਰ ਦੀ ਦੂਜੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੰਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲਾਭ ਨੂੰ ਕਰਦਾਤਾ 'ਤੇ ਦੇਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਆਮ ਰੈਵੇਨਿਊ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਜਮਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਰੈਵੇਨਿਊਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਚੂੰਕਿ ਕਰ ਦਾ ਉਦੇਸ਼, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲਾਭ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ "ਕੁਛ ਦੋ ਕੁਛ ਲੋ" ਦਾ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਹੈ.... ਕਰਾਧਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਆਮ ਬੋਝ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਕਰਦਾਤਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੰਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।"

51. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਿਨਰਲ ਏਰੀਆ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਸਟੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ29 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, "ਰਾਇਲਟੀ" ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੁਝ ਸਵਾਲ ਹੁਣ ਮਾਈਨਜ਼ ਅਤੇ ਮਿਨਰਲਜ਼ (ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਤੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1957 ਅਧੀਨ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਹੁਣ ਵੀ ਨੌ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਧੀਨ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਮੁੱਦੇ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦੇ।

52. ਇੱਕ ਕਰਾਰ ਵਿੱਚ "ਰਾਇਲਟੀ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿਆਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਰਮ ਚੰਦ ਥਾਪਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ2 ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ:-

“12. … … ਇਸ ਲਈ, ਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ 'ਰਾਇਲਟੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਢਿੱਲੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਲੀਜ਼ ਦੌਰਾਨ ਅਸਾਈਨਰ ਨੂੰ ਅਵਧੀਕ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ; ਭੁਗਤਾਨ ਕੋਲੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਜਾਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਮਾਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਐਕਸ. ਡੀ-5 ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਸਮਝਣਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਲੇਬਲ ਜਾਂ ਵਰਣਨ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ। ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਸ਼ਕਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ 'ਰਾਇਲਟੀ' ਸ਼ਬਦ ਲੇਖਕਾਂ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਲਈ ਵਰਤਣ ਲਈ ਹੋਰ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਅਵਧੀਕ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ

ਸਕੇ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ 'ਰਾਇਲਟੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦਾ ਰਾਜਸੀ ਜਾਂ ਸਾਰਵਭੌਮ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰੋਗੇਟ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਕਰ ਦੇਣ।

13. ਵਸਤੂ ਆਪਣੀ ਕੀਮਤ ਨਾਲ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; ਨਾ ਕਿ ਉਸ ਪੈਕਿੰਗ ਨਾਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪੈਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੀ ਕੀਮਤ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਨਾ ਕਿ ਉਹ ਕੱਪੜੇ ਜੋ ਉਹ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਭਿਖਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਏ ਗਏ ਰਾਜਸੀ ਚੋਗੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਜਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਦਿੰਦੇ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇਸਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾਲ ਤੌਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਨੂੰ ਕੀਮਤ ਵੱਲ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਚਮਕ ਵੱਲ। ਫਿਰ ਵੀ, ਅਸੀਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਜੋ ਅਸੀਂ ਵਿਅਕਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਵਿਚਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਬੋਲੀ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ, ਅਕਸਰ ਗਲਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਜੋ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਗਲਤ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਮੋੜ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਖੇਪ ਅਤੇ ਸਾਰ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਠੇਕੇਦਾਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਡਰਾਫਟਸਮੈਨ ਨੂੰ ਇਹ ਮਾਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ 'ਰਾਜਸਵ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਕੁਝ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਨਿੱਜੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵਰਤਣਾ ਸੋਚਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਵਿਲੇਖਨ ਨੂੰ ਸੰਪ੍ਰਭੂ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। … … ".

53. ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਮੋਸ਼ਨ ਪਿਕਚਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ$30_{SUPERSCRIPT}$, ਜਿੱਥੇ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਇਕ ਕਰਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਸੀ।

"31. ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਕ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨੈੱਟ ਰਿਕਵਰੀਜ਼ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਚਾਰਜ ਇੱਕ ਮਜਬੂਰੀ ਵਸੂਲੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਨਾ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਟੈਕਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਰਕਮ ਦਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 265 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਕੇਰਲਾ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਉਦੈ ਉਮੇਸ਼ ਲਲਿਤ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.]

ਇਹ ਰਕਮ ਉਸ ਸਮਝੌਤੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਫਿਲਮਸ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਇਕ ਭੁਗਤਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਟੈਕਸ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਕ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਭੁਗਤਾਨ ਇਕ ਮਜਬੂਰੀ ਵਾਲਾ ਖਰਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਟੈਕਸ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ, ਫਿਲਮਸ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਨੂੰ ਥੀਏਟਰ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅੰਤਰਾਲਾਂ ਤੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਿੰਟ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਫਿਲਮਸ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਕ ਵਿਤਰਣ ਨੈੱਟਵਰਕ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਹ ਫਿਲਮਾਂ ਪੈਕ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਫਿਲਮਾਂ ਇਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਿਲਮਾਂ ਨੂੰ ਫਿਲਮਸ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਲਕ ਨੂੰ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੰਹ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਟਾਂ ਨੂੰ ਵਿਤਰਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੈਕ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਫਿਲਮਸ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਹਨ ਜਿਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਨੈੱਟ ਕਲੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਇਕ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਿਰਾਏ ਵਜੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪ੍ਰਿੰਟਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੈਕ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਤਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੁੱਲ ਲਾਗਤ ਫਿਲਮਸ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਕਾਂ ਤੋਂ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੁੱਲ ਰਿਕਵਰੀ ਤੋਂ ਕਹੀਂ ਜਿਆਦਾ ਹੈ। ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ ਇਕ ਸਪਸ਼ਟ ਸੰਬੰਧ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਇਗੀ ਇਕ ਫੀਸ ਦੇ ਸੁਭਾਵ ਵਿੱਚ ਹੈ ਬਜਾਏ ਕਿ ਟੈਕਸ ਦੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਕ ਸਹੀ ਕੁਇਡ ਪ੍ਰੋ ਕੁਓ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਫਿਰ ਵੀ ਕੁਇਡ ਪ੍ਰੋ ਕੁਓ ਦਾ ਅੰਸ਼ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

32. ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਫੀਸ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਨੂੰ ਹੀ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਜੋਵਾਈ ਆਟੋਨੋਮਸ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਦੀ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਕੌਂਸਲ ਬਨਾਮ ਦ੍ਰੇਤ ਸਿੰਘ ਰਿੰਬਾਈਥਿਸ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਕ ਮਜਬੂਰੀ ਵਾਲਾ ਖਰਚ ਟੈਕਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਇਕ ਫੀਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਇਡ ਪ੍ਰੋ ਕੁਓ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਰਾਇਲਟੀ ਨੂੰ ਫੀਸ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਔਚਿਤ ਸਿੱਟਾ ਦੇਵੇ। ਕੋਮਰ., ਐਚ.ਆਰ.ਈ. ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਲਕਸ਼ਮੀਂਦਰਾ ਥਿਰਥ ਸਵਾਮੀਆਰ ਆਫ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਿਰੂਰ ਮੁੱਤਥਿਸ ਕੋਰਟ ਨੇ 1954 ਵਿੱਚ ਹੀ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਫੀਸ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਕ ਮਜਬੂਰੀ ਵਾਲਾ ਖਰਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਕਰਦਾਤਾ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ; ਜਦੋਂ ਕਿ ਫੀਸ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੇਵਾ ਲਈ ਇਕ ਚਾਰਜ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਰਚੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਸੰਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਅਰਬਨ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਥਾਰਿਟੀ ਬਨਾਮ ਸ਼ਰਦਕੁਮਾਰ ਜਯੰਤੀਕੁਮਾਰ ਪਾਸਾਵਾਲਾ32 ਇਸ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਫੀਸ ਦੇ ਲੇਵੀ ਲਈ ਇਕ ਸਪਸ਼ਟ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਫਿਲਮਸ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਕ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਵਰਤੂ ਦੁਆਰਾ ਫਿਲਮਸ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਚਾਰਜ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ

54. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸ਼ਬਦ 'ਰਾਇਲਟੀ' ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਉਹ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦੇ ਆਨੰਦ ਲਈ ਗ੍ਰਾਂਟੀ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦਾ ਜਨਮ ਗ੍ਰਾਂਟਰ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਂਟੀ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਟੈਕਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜੋ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਲਾਭ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਦੇਣ ਵਾਲੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਅਧੀਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਰਾਇਲਟੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਾਂਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਲਾਭ ਜਾਂ ਸੁਵਿਧਾ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਸੰਬੰਧ ਹੋਵੇਗਾ।

ਜੋ ਵੀ ਨਾਮਕਰਣ ਹੋਵੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਲਗਾਏ ਗਏ ਚਾਰਜ ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਅਤੇ ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਆਨੰਦਿਤ ਸੁਵਿਧਾ ਲਈ ਸਨ। ਮੋਸ਼ਨ ਪਿਕਚਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ31 ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਵਾਂਗ, ਅਜਿਹੇ ਚਾਰਜਾਂ ਦਾ ਆਧਾਰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸਾਧਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਆਈ.ਐਨ.ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਲ. ਅਤੇ ਸੀ.ਯੂ.ਐਮ.ਆਈ. ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਰਿਹਾਈ ਵਾਲਾ ਪਾਣੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਦਦਗਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਸ ਲਾਭ ਜਾਂ ਸੁਵਿਧਾ ਲਈ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਹੁੰਚੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਲਾਭ ਦੇ ਦਾਨ ਲਈ ਚਾਰਜ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਚਾਰਜ ਬਿਲਕੁਲ ਜਾਇਜ਼ ਸਨ।

55. ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਸੂਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਟੈਕਸ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਅਤੇ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਸੀ। ਇਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਾਫ ਅਤੇ ਸਧਾਰਨ ਠੇਕੇਦਾਰੀ ਸੰਬੰਧ ਸੀ ਅਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸੀਯੂਐਮਆਈ ਅਤੇ ਆਈਐਨਡੀਐਸਆਈਐਲ ਵੱਲੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਸੀ।

56. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੀਯੂਐਮਆਈ ਅਤੇ ਆਈਐਨਡੀਐਸਆਈਐਲ ਵੱਲੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਖਰਚੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ

ਅਪੀਲਾਂ ਰੱਦ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ

ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate